TRST, sobota
15. junija 1957
Leto XIII - Št. 142 (3677)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 25 lir
Tel. 94-638, 93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNISTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej: četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - 2 - 375 - izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Danes odločitev predsednika republike

Gronchi bo določil Merzagoro za novega predsednika vlade?

Široko razpravljanje o izjavi predsednika republike, da mu dolžnost nalaga sodelovanje pri sestavljanju vlade - Sturzo bo to vprašanje predložil parlamentu - Fanfani se umika odgovornosti

(Od našega dopisnika)

RIM, 14. — Pozno zvečer se je zvedelo, da je imel predsednik republike sestanek s predsednikoma obeh domov parlamenta, Merzagoro in Leonejem. Kolikor je mogoče verjeti sicer verodostojnim virom, je imel ta sestanek uspeh v tem smislu, da bo jutri dopoldne predsednik Gronchi dal nalogo za sestavo nove vlade predsedniku senata Merzagori. Odkar je odstopil Ferruccio Parri (8. decembra 1945), bi bilo sedaj prvič, da dobi mandat za sestavo vlade človek, ki ni član Krščanske demokracije.

Predsednik Gronchi je že dopoldne sprejel na svojem zasebnem stanovanju političnega tajnika KD Fanfanija. Prav tako je doma sprejel tudi Saragata, tajnika PRI Realeja in Pacciardija. Sprejem obeh republikancev se je spravljal v zvezo s stališčem PRI do morebitne obnove štiristrankarske koalicije. Znano je namreč, da sta v republikanski stranki dve struji: prva s Pacciardijem na čelu za sodelovanje v koaliciji in druga, katere glavni predstavnik je La Malfa in ki je zelo odločno proti sodelovanju. Še včeraj zvečer je Pacciardi dal neke izjave, ki so bile naklonjene obnovi centrizma. Danes pa je La Malfa takoj nanje reagiral, rekoč, da se niso prav nič spremenili pogoji, pod katerimi je po njegovem mnenju nemogoča obnova demokratične solidarnosti.

Pa ne samo pri republikancih temveč tudi pri socialdemokratih je močna struja, ki se protivi centrizmu. Tako je Matteo Matteotti poudaril, da ni bil na sestanku parlamentarne skupine, ko je bila sprejeta resolucija, ki se izreka za povratek h koaliciji. Zopet je tudi potrdil, da smatra politiko demokratične solidarnosti za preživelo in obenem za jalov poskus njenega obnavljanja, zlasti še, ko so elementi, ki so prišli na dan med parlamentarno debato o zaupnici Zolijevi vladi, dokazali, da strank centristične koalicije ni več mogoče spraviti skupaj.

S Saragatom, La Malfo in Pacciardijem se je danes sestal tudi podtajnik KD Rumor. Končno se je popoldne sestalo tajništvo večinske stranke, ki je pretehtalo današnja posvetovanja. Bilanca teh posvetovanj pa se je izkazala za negativno in s tem se je tako položaj same stranke kot tudi splošni položaj še poslabšal. Baje je Fanfani izjavil, da se poč takimi pogoji ne more obvezati za poskus sestave vlade, pa čeprav bi šlo za poskus posvetovalnega značaja. S tem, da se je pravzaprav Fanfani odrekel mandatu za sestavo vlade še preden je bil uradno ponuden, je verjetnost domneve, da bo dobila nalogo, da poskusi sestaviti vlado, kaka osebnost izven ozkega kroga večinske stranke, narasla. Končno potrdilo, da je bila ta domneva točna, pa bi bilo v vesti, ki smo jo navedli v začetku in po kateri je osebnost, ki naj poskusi sestaviti vlado, Merzagora.

Če pa je ta vest točna, potem je ravnanje Fananija zopet dokaj čudno. Govorilo se je o obnovi centrizma, za katero se je uradno izrekla predvsem njegova stranka. Če se je on otepal, da bi prevzel nalogo za sestavo vlade, kdo drugi v njegovi stranki bi lahko uspel? Res je, da se je Fanfani kot ministrski predsednik že nekoč opekel in človeško je tudi zelo razumljivo, da mu pod sedanjimi pogoji nič kaj ne diši lotiti se posla, pri katerem je kaj malo zagotovil za uspeh. Vendar ostane dejstvo, da se on kot tajnik stranke, umika odgovornosti. Ta odgovornost pa ni samo v tem, da sprejme ali ne sprejme mandat za sestavo nove vlade, temveč še mnogo bolj v tem, da ugotovi, da je povratek na stare formule nemogoč in da je treba sprejeti novo politično smer, ki bi predvsem njegovo stranko premaknila iz negibnosti.

Podnevi, ko se je vedelo, da imenovanje novega ministrskega predsednika še ni tako blizu, je bila pozornost političnih komentatorjev posvečena predvsem včerajšnji izjavi predsednika republike, po kateri je mogoče pričakovati njegvega aktivnega posega v sestavljanje vlade. Komentarji te izjave so zelo različni; od takih, ki jo odobravajo, do tistih, ki jo odklanjajo. Glasilo socialistične stranke Gronchijevo tezo odobrava, medtem ko se «Unità» omejuje na to, da navaja odmeve in proteste nekaterih krogov, ki govore o «prezidencializmu. «Messaggero» je zelo previden, poudarja pa, da ima predvsem izbrani ministrski predsednik odgovornost za imenovanje ministrov.

Desnica Gronchijeve izjave odkrito izpodbija. «Tempo» n. pr. piše, da potem, ko so bili ministri imenovani na predlog izbranega ministrskega predsednika, ta predlog dejansko zmanjšuje poseg državnega poglavarja zgolj na formalnost.

Te teze se je pravzaprav oklenil tudi Sturzo, ki v pismu listu «Giornale d'Italia» trdi, da bo to vprašanje predložil parlamentu v obliki, kot jo predpisuje pravilnik.

V pismu pravi stari politik, da se besede «dolžnost sodelovanja pri sestavi vlade» v Gronchijevi izjavi jasno nanašajo na resolucijo, ki sta jo 31. maja vložila v senatu on in Caristia. Podpredsednik poslanske zbornice Mole pa pravi v izjavi, ki jo bo jutri objavil «Paese», da ustava določa, da se ministri imenujejo po predsedniku republike na predlog predsednika vlade in to vsebuje odnos sožitja in sodelovanja med predsednikom republike in izbranim predsednikom vlade.

«Ti kriteriji, nadaljuje Molè, imajo svoje opravičilo v nujnosti, da tisti, ki je izbran kot eksponent določene politične smeri, ne spreminja in preobrača te smeri z izbiro neprimernih sodelavcev». Potem navaja mnenje uglednih ustavnih strokovnjakov in zaključuje: «Ni torej nikake nevarnosti v tej pravni konstrukciji, ki priznava državnemu poglavarju možnost orientacije pri sestavi vlad in zavira predhodno in večkrat neodgovorno nasilnost tajnikov strank, proti kateri je protestiral Sturzo.»

A. P.

GIOVANNI GRONCHI

—«»—

Odstavljen predsednik republike Haiti

PORT AU PRINCE (Haiti), 14. — Začasni predsednik republike Haiti Daniel Fignole je bil davi odstavljen po državnem udaru vojske. Po nekaterih vesteh je bil odstavljeni predsednik aretiran, po drugih pa je odšel v inozemstvo. General Kebreau, šef vrhovnega štaba vojske, je proglasil za vse ozemlje Haiti obsedno stanje. Obenem je prevzel vso oblast v državi na čelu vojaškega izvršnega odbora.

Začasni predsednik Fignole je bil na tem mestu od 26. maja.

—«»—

Nehru v Damasku

DAMASK, 14. — Predsednik indijske vlade Nehru je danes iz Novega Delhija prišel v Damask, kjer se je ustavil na svoji poti v London in kjer so mu priredili veličasten sprejem. Nehru bo en mesec odsoten iz Novega Delhija. Iz Damaska bo odpotoval na Dansko, Finsko, Norveško in Švedsko na uraden obisk. Na Dansko bo prispel 15. junija in bo ostal do 17. Na Finskem se bo ustavil 18. in 19. junija, na Norveškem od 20. do 22., na Švedskem pa od 22. do 25. Odšel bo nato v London, kjer se bo udeležil konference ministrskih predsednikov Commonwealtha, ki se bo začela 26. junija. Nato bo obiskal še Holandsko, Egipt in Sudan.

—«»—

Mac Millanov odgovor Bulganinu

MOSKVA, 14. — Britanski poslanik v Moskvi je danes izročil maršalu Bulganinu odgovor Mac Millana na Bulganinovo pismo od 20. aprila. Vsebina bo verjetno objavljena jutri.

Jutrišnji

Nedeljski Primorski dnevnik

izide na 12 straneh

z ilustrirano prilogo o letošnjih šolskih prireditvah in razstavah ter z imeni dijakov vseh slovenskih srednjih šol

Velike poplave v Piemontu Franciji, Avstriji in Švici

Ogromna škoda, porušeni mostovi in hiše, prekinjen železniški in telefonski promet ter človeške žrtve

Zaradi močnih nalivov, ki trajajo več dni, so nastale velike poplave v Piemontu, v Franciji, v Avstriji in v Švici, ki so povzročile veliko škodo in tudi človeške žrtve. V Piemontu so prizadeta področja v pokrajini Torino, Cuneo, v dolini Aosta in v dolini Susa. Ves dan so prihajale alarmantne vesti, proti večeru pa so nalivi prenehali, tako da se je položaj nekoliko izboljšal. V Piemontu so močno narastle reke Pad, Dora in številni hudourniki, zaradi česar so bila poplavljena številna področja. Voda je odnesla tudi nekaj mostov, uničila je več kilometrov cest, odnesla več barak ter poškodovala in porušila več hiš. Zlasti je položaj kritičen v zgornji dolini Stura, kjer je več vasi popolnoma izoliranih. Prefektura v Cuneu je s temi kraji povezana po radiu. Zaprosili so za helikopter za oskrbovanja z živili. Reka Pad je ponekod porušila nasipe. Prekinjene so tudi telefonske in telegrafske zveze. Iz pokrajine Cuneo javljajo tudi o dveh človeških žrtvah.

Oblasti so sprejele vse ukrepe za prvo pomoč prebivalstvu. Pri akciji za pomoč prizadetemu prebivalstvu sodeluje vojaštvo in gasilci. Ponekod so morali ljudje zapustiti domove tudi zaradi nevarnosti zemeljskih usadov.

Tudi v zgornji dolini Aosta je položaj kritičen, ker je zapadel nov sneg. Prekinjen je železniški in cestni promet. Na tem področju je poplavljenih več hiš. Voda je odnesla tudi več manjših mostov.

Zaradi deževja v zadnjih dneh je močno narastla reka Arc in voda je poplavila vse ceste v Modane ob italijansko-francoski meji. Voda je dosegla pol metra višine, tako da je moralo prebivalstvo zbežati v prva nadstropja. Železniški promet med Francijo in Italijo so morali preusmeriti skozi Švico. V Dolini Isère še vedno močno dežuje in voda nadaljuje svoje uničevalno delo. Ker je vsaka pomoč z razpoložljivimi sredstvi nemogoča, so poklicali na pomoč vojaške inženirske čete in tudi helikopterje. Danes zjutraj so prebivalce kraje Saint Jean in Maurienne prebudile sirene, ki so opozarjale na nevarnost.

Resen je položaj tudi bolj na jugu v dolini Ubaye, zlasti pa v bližini Barcelonette, kjer je vas Jausiers obkoljena z vodo. Hudournik Ubaye drvi v dolino z brzino več ko 40 km na uro. Porušil je že dva mostova, podrl telegrafske drogove in porušil cesto na več krajih. O zemeljskih usadih in poplavah poročajo tudi iz Primorskih Alp, kjer so se v vasi Izola porušile tri hiše.

Telefonski in telegrafski promet med Francijo in Italijo se vzdržuje preko Švice.

Najbolj prizadeti kraji so med Močane in San Giovanni di Moriana, kjer je zaradi močno narastlih alpskih hudournikov poplavljena železniška proga in prekinjen je ves promet. Se vedno dežuje in voda narašča. Voda reke Arc je porušila nekatere nosilce kablov z visoko napetostjo. Na tem področju so zaprte vse tovarne zaradi pomanjkanja električne energije. Tu dela večje število italijanskih delavcev pri hidroelektričnih gradnjah. Običajno živijo v lesenih barakah in zdi se, da je voda mnoge od teh odnesla. Italijanski delavci so se pridružili reševalnim skupinam, ki nudijo pomoč prizadetemu prebivalstvu. Ogromno škodo je voda prizadela tudi v Barcelonette. Proti večeru pa se je stanje nekoliko zboljšalo.

Velike poplave so tudi v Švici, v številnih alpskih področjih. Deževje in nevihte zadnjih dni so povzročile ogromno škodo v dolini Zermatt. Voda je poplavila železnice in ceste na več krajih teh nanesla debelo plast blata in kamenja. Porušila je tudi en most. V zadnjih 24 urah je močno narastla tudi reka Rhone. Veliko tragedijo je doživela vas Taesch, kjer je voda poplavila vse hiše, ki so skoraj do strehe pod vodo. Na srečo ni bilo žrtev. Rešili so tudi živino.

V vzhodni Tirolski in na Koroškem so zaradi poplav zgubile življenje 4 osebe. Poplave, ki so prizadele Zahodno in Južno Avstrijo, so povzročile ogromno škodo. Škoda, ki jo je utrpela državna lastnina, znaša skoraj 26 milijonov šilingov (okoli 625 milijonov lir), medtem ko znaša škoda pri privatni lastnini mnogo več. Železniški promet med Lienzom in italijansko mejo je prekinjen. Kakor poročajo avstrijske oblasti, bo promet prekinjen se za več dni. V Innsbruck so prišla tri letala, ki bodo oskrbovala z živili vas St. Jakob v dolini Defreggen, kjer je prebivalstvo, skupno z 250 turisti, popolnoma izolirano zaradi poplav. Tu je nastalo pravo veliko jezero.

Nekaj hiš se je porušilo.

—«»—

Adenauer nasprotuje inšpekcijskim področjem

DUNAJ, 14. — Kancler Adenauer je imel danes tiskovno konferenco, na kateri je sporočil, da se je razgovarjal s člani avstrijske vlade o vprašanjih skupnega interesa in skupnega evropskega interesa.

Ko je odgovarjal na vprašanja novinarjev, je Adenauer izjavil, da je prvotni načrt za ustanovitev inšpekcijskih področij sedaj preživel, prav tako kakor je nesprejemljiva ideja nevtralnosti Nemčije, kakršna je nevtralnost Avstrije.

«Edini činitelj, ki bi lahko prispeval k mednarodni pomiritvi, je dodal kancler, bi bila prava nadzorovana razorožitev, ki naj bi se raztegnila tudi na atomsko bombo. Za sedaj je treba čakati potek in rezultate londonske konference o razorožitvi».

Ko je obrazložil svoje negativno stališče do načrtov o morebitni nevtralizaciji Nemčije, je kancler izjavil med drugim: «Prebivalstvo zvezne nemške republike znaša približno 50 milijonov. Nemčija ima znaten gospodarski potencial, ki bi združen s sovjetskim napravil Sovjetsko zvezo tako močno kakor ZDA. Dokler ne bo odstranjena napetost med dvema velikima državama, je Nemčija za eno ali za drugo teh držav zelo zapeljiv grižljaj. Če bi bil ta grižljaj dosegljiv za najbližjo državo, bi Nemčija bila v zelo veliki nevarnosti. To ne samo, da ne bi olajšalo mednarodne napetosti, pač pa bi je še povečalo. Tudi pri diplomatskih pogajanjih, in ne samo v vojnah, ima potencial veliko težo. Zato je zelo važno, da sedaj, ko se v Londonu vodijo pogajanja, ne nastanejo velike spremembe v sedanjem odnosu sil».

Ker se tiče trgovinskih odnosov med Nemčijo in Kitajsko, je Adenauer izjavil, da bi morale zahodne države zavzeti o tem skupno stališče.

Ko so ga vprašali, kaj misli o morebitnem posredovanju kake tretje države pri SZ za stvar združitve Nemčije, je Adenauer omenil, da so svoj čas zasedle nemško ozemlje štiri velike države, ki imajo zato dolžnost umakniti svoje čete in vrniti suverenost obema področjema.

Ko so ga vprašali, ali se je govorilo o morebitnem posredovanju avstrijske vlade v Moskvi glede združitve Nemčije, je Adenauer odgovoril, da na dunajskih razgovorih, tega niso govorili. Dodal pa je, da bo nemška vlada zadovoljna, «če bo kaka tretja vlada opozorila Sovjetsko zvezo na spoštovanje priznane in prevzete obveznosti».

Kar se tiče normalizacije odnosov med Poljsko in Zahodno Nemčijo, je kancler Adenauer izjavil, da je zadovoljen nad perspektivo normalizacije teh odnosov. Pripomnil pa je, da je treba «biti previdni, da se ne ustvarijo težave v poljskem notranjem položaju in v odnosih med Poljsko in SZ».

—«»—

Černej pri Merzagori

RIM, 14. — Jugoslovanski veleposlanik v Rimu dr. Darko Černej je obiskal danes predsednika italijanskega senata Merzagoro. Obisk je v zvezi z vabilom jugoslovanske ljudske skupščine italijanskemu parlamentu, naj pošlje svojo delegacijo na obisk v Jugoslavijo.

—«»—

RIM, 14. — Predsednik senata je danes dopoldne sprejel na vljudnostni obisk jugoslovanskega veleposlanika pri Kvirinalu dr. Darka Černeja.

Nov sovjetski predlog v Londonu

Prekinejo naj se za dve-tri leta poizkusi z vsem jedrskim orožjem

Mednarodna komisija naj bi nadzorovala izvajanje sporazuma in ustanovile naj bi se nadzorstvene postaje - Ugodna reakcija v ZDA

LONDON, 14. — Delo razorožitvenega pododbora se je nadaljevalo danes popoldne pod predsedstvom sovjetskega delegata Zorina. Toda po kratki seji je bilo sklenjeno, da se delo odloži na 17. junij.

Sovjetska zveza je danes predlagala prekinitev vseh jedrskih poizkusov za dobo dveh ali treh let in ustanovitev nadzorstvenega mehanizma, ki naj zagotovi izvajanje sporazuma.

V krogih blizu konference izjavljajo, da je sovjetski delegat Zorin predlagal sledeče:

1. Prenehanje vseh poizkusov za dobo dveh ali treh let.
2. Ustanovitev mednarodne komisije, ki naj ima nalogo nadzorovati izvedbo programa o prenehanju poizkusov ter poročati o tem Varnostnemu svetu in glavni skupščini Organizacije združenih narodov.
3. V ZDA, v Sovjetski zvezi, v Veliki Britaniji in na področju Pacifika naj se ustanovijo postaje za nadzorstvo, ki bi bile opremljene z znanstvenimi aparati in bi imele nalogo nadzorovati izvajanje sporazuma o prenehanju jedrskih poizkusov.

Prav tako poročajo, da je ameriški delegat Stassen, ki je prvi posegel v debato, izjavil, da se je vrnil v London z nalogo, da nadaljuje pogajanja ter je pripravljen priti do polovice poti, če bo nasprotna stran napravila isto, zato da se doseže delen sporazum o razorožitvi, in to v čim krajšem času.

Francoski delegat J. Moch je izjavil, da je francoska vlada mnenja, da bi morala Sovjetska zveza sprejeti istočasno prekinitev pridobivanja atomskega materiala v vojaške namene.

Govoril je zatem britanski delegat Noble, ki je dejal, da bi po njegovem mnenju lahko opustili dnevne seje pododbora, zato da posvetijo več časa «iskrenim in temeljitim pogajanjem», na katerih naj bi skrbno proučili vprašanja in bi se posvetovali z državami, ki niso zastopane v pododboru.

Govoril je ponovno ameriški delegat Stassen, ki je podprl stališče francoskega delegata o prenehanju pridobivanja atomskih snovi in je pripomnil, da sovjetski predlogi ne omenjajo zahodne teze, da bi se morala skupina tehnikov v kratkem sestati, da prouči vprašanje tehnike inšpekcij.

Sovjetski delegat Zorin je, še preden, je sporočil svoje predloge, kritiziral počasnost, ki jo kažejo zahodne delegacije pri medsebojnem proučevanju zadnjih ameriških predlogov.

Kakor je znano, je Hruščev včeraj v Helsinkih v svojem govoru omenil, da bi bila Sovjetska zveza pripravljena pristati, da se v Sovjetski zvezi in na Zahodu ustanovijo nadzorstvene postaje za nadzorovanje izvajanja sporazuma o prepovedi poizkusov z jedrskim orožjem.

Vodilni ameriške delegacije Harold Stassen je ob povratku v London danes zjutraj med drugim izjavil: «Smo blizu začetnega sporazuma, bolj kakor smo bili kdajkoli v zadnjih enajstih letih. Ostane še nekaj težavnih vprašanj. Del važnejših vprašanj je bil premagan, toda ostanejo še nekatera važna. Sicer pa je prvi korak vedno najtežavnejši. Če bo mogoče napraviti prvi korak, mislim, da bodo za naslednje korake potrebna relativno lahka pogajanja.»

Medtem je predstavnik angleškega državnega departmaja Lincoln White izjavil, da Stassen uživa vse zaupanje državnega tajnika Dullesa. Dodal je, da se Stassen ne bi vrnil v London, če ne bi bilo tako. Se pred odhodom iz Washingtona je Stassen včeraj zanikal govorice, češ da mu je Dulles očital, ker se je začel pogajati z Zorinom o novih ameriških predlogih, dokler ni dobil dovoljenja Dullesa. Današnji «New York Times» piše celo, da so ZDA poslale Aćenauerju pismo, v katerem je rečeno, da je «Stassen šel preko navodil, ki jih je dobil, ko je govoril o nekaterih vprašanjih razorožitve s sovjetskim delegatom Zorinom». List dodaja, da so nekateri visoki funkcionarji privatno izjavili, da bo verjetno to «zadnja naloga Stassena po nalogu predsednika Eisenhowerja». Trdi se tudi, da namerava Dulles poslati v London diplomata Juliusa Holmesa, da bi bil ob strani Stassena med pogajanji o razorožitvi. Zatrjuje se, da bo Holmes prišel v London v ponedeljek.

V poučenih krogih v Washingtonu pa medtem zatrjujejo, da ameriška vlada proučuje skupno s Francijo, Veliko Britanijo in Kanado možnost, da bi predlagali SZ začasno prekinitev vseh poskusov z atomskim in jedrskim orožjem. Pogoj pa naj bi bila obveznost, da se bo nadaljevalo proučevanje sredstev za nadzorstvo in inšpekcijo in da se bo v določenem roku prekinilo izdelovanje tega orožja.

Ameriški funkcionarji so danes v Washingtonu izjavili, da bi ZDA upoštevale sporazum med velikimi državami za prekinitev jedrskih poskusov, če bi SZ sprejela istočasno prenehanje proizvodnje atomskega materiala v vojaške namene in pristala na sistem inšpekcij, ki naj nudi največje jamstvo. To je bila prva reakcija na načrt, ki ga je danes predložil sovjetski delegat v Londonu.

Ameriški funkcionarji niso zavrnili današnjega sovjetskega predloga, izjavljajo pa, da želijo še počakati na vse podrobnosti in da se o vprašanju, kako in kdaj naj se prekinejo jedrski poskusi, še razgovarjajo s svojimi zavezniki v NATO. Vendar pa v ZDA resno razmišljajo, da bi naglo dosegli sporazum s SZ za prekinitev poskusov za dobo približno enega leta kot poskusno dobo.

V istih krogih zatrjujejo, da bi ZDA utegnile predlagati načrt prekinitve jedrskih poskusov, ki bi vseboval nekatere pogoje. Predlog bodo baje postavili po posvetovanju z evropskimi zavezniki. Ta načrt so pripravljali v Washingtonu več tednov in njegove glavne poteze so bile že objavljene.

Ameriški funkcionarji so tudi izjavili, da se zdi, da sovjetski predlogi ne upoštevajo ukrepov za prenehanje pridobivanja atomskega materiala v vojaške namene in za uporabljanje tega materiala v miroljubne namene.

Ameriško stališče je, da prekinitev ali prenehanje jedrskih poskusov ni zanesljiv postopek. Zato hoče ameriška vlada tak sporazum, ki naj nudi najbolj zanesljiva jamstva glede uporabe atomskega materiala, ki bi se lahko pridobival v razdobju prekinitve jedrskih poskusov.

V zvezi z včerajšnjo izjavo švicarskega zunanjega ministra, da bi bila švicarska vlada pripravljena dati pobudo za sklicanje mednarodne konference znanstvenikov, ki naj bi proučevali nevarnost žarevanj, ki nastajajo pri jedrskih poskusih, se je danes v Chaux-de-Fonds v kantonu Neuchatel zbralo 6000 ljudi na ljudski manifestaciji, ki jo je organiziralo gibanje proti atomski nevarnosti. Glavni odbor gibanja je po manifestaciji poslal zvezni vladi resolucijo, v kateri izreka solidarnost švicarskega ljudstva za vse pobude, ki jih bo vlada dala za mednarodno pomirjenje in za to, da doseže oč velikih držav prenehanje jedrskih poskusov in prepoved uporabe jedrskega orožja.

—«»—

Zavarovanje proti dežju

MILAN, 14. — Letoviščarji in turisti se bodo lahko od 30. junija naprej ob odhodu s centralne postaje v Milanu zavarovali proti dežju. Zavarovalnino v znesku 1150 lir za en teden (od sobote zvečer do druge nedelje) bodo lahko plačali kar na uradu za informacije na postaji. Na podlagi milimetrov dežja, ki bo padel v kraju, ki si ga bo zavarovanec izbral, in na podlagi uradne statistike o količini dežja, ki je padel med tednom, ima posestnik police pravico za sorazmerno odškodnino do največ 20.000 lir. Ne bo pa plačana odškodnina, če se dež, kolikor ga pade, smatra za normalen. To zavarovanje bo potnikom na razpolago do 30. septembra.

—«»—

Povečanje japonskih oboroženih sil

TOKIO, 14. — Japonska vlada objavlja da se bo povečanje japonskih oboroženih sil, ki je bilo začasno prekinjeno zopet nadaljevalo do vključno vse leto 1960. Vojska bo dosegla 180.000 mož, letalstvo bo imelo na razpolago 1300 letal namesto 650, popolna tonaža mornarice bo dosegla 120.000 ton, medtem ko jih ima sedaj 88.000; razen tega bo mornarici dodeljnih 200 letal.

—o—

Suša v Budimpešti

BUDIMPEŠTA, 14. — Radio Budimpešta sporoča, da grozi madžarski prestolnici najhujše pomanjkanje vode. Številni predeli mesta so ze popolnoma brez vode in industrijska podjetja so morala dobavo vode skrčiti za 10 odstotkov. Baje lahko samo obilen dež izboljša položaj.

Ponovni nastopi v FLRJ proti jedrskim eksplozijam

Draškovićeve izjave - Obisk Norvežanov - Jutri zasedanje zvezne skupščine

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 14. — Zahtevi za prepoved jedrskih poizkusov so se danes pridružili tudi profesorji in študentje zagrebške univerze in znanstveniki jedrskega inštituta «Bošković», ki so poslali poziv vsem odgovornim državnikom in svetovni javnosti za prenehanje z jedrskimi poizkusi in da se jedrska energija uporabi samo v miroljubne namene. V politična poudarjajo, da nobena politična nasprotja ne morejo upravičiti oboroževalne tekme, ter izražajo solidarnost z znanstveniki drugih držav, ki zahtevajo prenehanje jedrskih poizkusov. Člani jugoslovanskega združenja za mednarodno pravo so prav tako sinoči v Beogradu sprejeli resolucijo, s katero zahtevajo prepoved proizvodnje jedrskega orožja, uničenje vseh sedanjih zalog, mednarodno nadzorstvo in sankcije.

Pobuda skupščinskega odbora za zunanje zadeve, da predloži ljudski skupščini resolucijo o prepovedi jedrskih poizkusov, je izraz velikega in upravičenega zanimanja in zaskrbljenosti narodov Jugoslavije za vprašanje razorožitve sploh in jedrskih eksplozij posebno,» je izjavil na današnji tiskovni konferenci Branko Drašković. Na vprašanje, kaj misli o izjavi Dullesa, v kateri daje prednost razgovorom v razorožitvenem pododboru v Londonu pred dvostranskimi ameriško-sovjetskimi razgovori o tem vprašanju, je Drašković izjavil, da je vsaka izmenjava misli in akcija, ki je navdahnjena z idejo širokega sporazuma o razorožitvi v okviru Združenih narodov, lahko koristna.

Obisk sovjetske uradne delegacije na Finskem, je Drašković ocenil kot prispevek k nadaljnjemu razvoju dobrih sosednih odnosov med Finsko in Sovjetsko zvezo in k splošnemu mednarodnemu sodelovanju.

V zvezi z izjavo Hruščeva o morebitnem nadzorstvu razorožitve, je Drašković izjavil, da je ta izjava pozitiven prispevek k sedanjim naporom, da se doseže sporazum o razorožitvi.

Drašković je pozdravil pripravljenost Švice, da skliče mednarodno konferenco znanstvenikov, in je poudaril, da bi taka konferenca lahko pospešila sprejemanje neobhodnih ukrepov za sporazum o prenehanju poizkusov z jedrskim orožjem.

V zvezi z odložitvijo obiska delegacije češkoslovaške vlade je Drašković izjavil, da je do odložitve prišlo iz čisto časovnih razlogov.

Zvezna skupščina FLRJ bo na zasedanju, ki se bo začelo 16. junija razpravljala o osnovnih smernicah perspektivnega razvoja jugoslovanske industrije. Po ocenitvah strokovnjakov bo jugoslovanska industrija v prihodnjih petih letih povečala letno proizvodnjo za 11 odstotkov. Za uresničenje tega načrta bo potrebno vložiti v industrijo okrog 900 milijard dinarjev, t. j. polovico zneska, ki je bil investiran v jugoslovansko industrijo od l. 1947 do l. 1956. Razvoj jugoslovanske industrije, ki v primerjavi v predvojno daje danes 2,6-krat večjo proizvodnjo, bo v bodoče usmerjen predvsem na izkoriščanje gospodarskih rezerv, na povečanje blaga za široko potrošnjo in na napredovanje tiste industrije, ki je tesno povezana s predvidenim perspektivnim razvojem kmetijstva.

Poleg tega bo v perspektivnem načrtu posebna pozornost posvečena nadaljnjemu razvoju elektrogospodarstva.

Na vabilo zveze borcev Jugoslavije pa je prišla danes v Beograd skupina 15 Norvežanov in Norvežank, ki so med drugo svetovno vojno pomagali jugoslovanskim internirancem. Norveški gostje bodo med petnajstdnevnim bivanjem v Jugoslaviji obiskali nekatera mesta, industrijska središča in letovišča.

Danes je bilo uradno sporočeno, da bosta sredi julija prispela na Brione kot privatna gosta predsednika republike maršala Tita grški kralj in kraljica.

Azijska influenca posledica poskusov z jedrskim orožjem?

Poročilo Svetovne zdravstvene organizacije o širjenju epidemije

ŽENEVA, 14. — Svetovna zdravstvena organizacija je danes sporočila v Ženevi, da je novi virus «azijske influence» prišel v Evropo, Avstralijo in verjetno tudi v Severno Ameriko, da pa se na teh kontinentih ni razširil.

V poročilu v zvezi z zadnjimi informacijami, ki so prispele z vsega sveta o razvoju epidemije influence, ki že šest tednov razsaja v številnih azijskih državah, pravi Svetovna znantvena organizacija, da so novi virus lokalizirali pri mnogih bolnikih v nekaterih krajih v Avstraliji in Evropi. Tudi iz San Francisca javljajo o primerih obolelosti na ladjah, toda znanstveno ni bil virus še identificiran. Poročilo dodaja, da do sedaj ni bilo večjih pojavov influence in se upa, da jih med poletjem tudi ne bo.

Poročilo pravi dalje, da «vse vesti, ki jih je zbrala svetovna zdravstvena organizacija, poudarjajo dejstvo, da je bolezen, ki jo povzroča ta virus, «mila» in da so redki primeri smrti zaradi nje nastali, kakor se je lahko znanstveno ugotovilo, pri starejših osebah, ki so trpele zaradi kroničnega bronhitisa».

Svetovna zdravstvena organizacija izreka končno mnenje, da ni mogoče ustaviti prenosa influence s karanteno, da pa bi moralo cepivo proti influenci, ki bi ga dobili, preprečiti druge pojave te nove influence.

Vzorce novega virusa je dobilo 57 centrov za proučevanje influence v 46 državah, da začnejo izdelovati cepivo proti influenci.

Ravnatelj biokemičnega oddelka preiskovalnega centra v Rothanstedu blizu Londona dr. Norman Pirie pravi v pismu angleškem tedniku «Lancet», da ni neverjetno, da je «azijska» influenza nova posledica radioaktivnosti, ki nastaja pri jedrskih poizkusih. Dr. Pirie ugotavlja na koncu svoje izjave, da se je epidemija influence razširila prav v Vzhodni Aziji, t. j. na področju, ki je najbolj prizadeta zaradi padanja radioaktivnih snovi, ki se sprostijo ob jedrskih eksplozijah v Sibiriji in na Pacifiku.

Iz poročila Svetovne zdravstvene organizacije izhaja tudi, da se je epidemija influence razširila skoraj na vso Azijo, izvzemši Korejo, Vzhodni Pakistan in Cejlon. Prvič se je influenca pojavila v Burmi in v Zahodnem Pakistanu pretekli teden. V Kambodži in na Borneu se zdi, da je začela moč epidemije pojemati, medtem ko se še dalje razvija na Japonskem, v Indoneziji, na Filipinih, v Vietnamu, v Siamu in ndiji,

Japonske zdravstvene oblasti skušajo z vsemi sredstvi preprečiti nadaljnje širjenje epidemije. Do sedaj je baje obolelo dva milijona 500 tisoč ljudi.

Na Filipinih je umrlo drugih 65 ljudi zaradi influence, tako da je skupno število žrtev do sedaj 1250. Medtem javljajo, da se je na Filipinih razširila še neka druga bolezen, «enteritis», ki se naglo širi med otroci.

Filipini so najbolj prizadeti zaradi influence. Zdravstvene oblasti računajo, da je obolelo nad dva milijona ljudi. V Indijski prestolnici Novem Delhiju bolezen pojenjevati. Do sedaj je v tem mestu obolelo skoraj 45 tisoč ljudi.

—«»—

Aramburu priznava delovanje opozicije

BUENOS AIRES, 14. — Predsednik Argentine Aramburu je v nekem svojem govoru dejal med drugim: «Sedaj se izvaja načrt, po katerem so vsa sredstva uporabna za neprestano borbo proti vladi. To trdimo, ker poznamo obupne poskuse reakcije, da bi onemogočila reformo ustave.» Potem ko je še zatrdil, da njegova vlada ne mara ostati na oblasti niti en dan več, kot je bilo sklenjeno, je Aramburu rekel: «Odkrito obžalujemo vlado, ki nam bo sledila, toda naj bo kakor koli, pustili ji bomo pripravljeno orožje za obrambo njenega dela, kajti za uspevanje potrebuje država stalnost, ki je podlaga zaupanja in blagostanja.»

—«»—

Jugoslov.-maroški trgovinski sporazum

PARIZ, 14. — Danes je prispela v Tunis na razgovore za sklenitev prvega trgovinskega sporazuma jugoslovanska gospodarska delegacija, ki jo vodi načelnik državnega tajnika za zunanje zadeve Marko Perović. Delegacija je prišla iz Casablance, kjer je podpisala prvi jugoslovansko-maroški trgovinski sporazum.

—«»—

Obsojena sramotitelja odporniškega gibanja

RIM, 14. — Giorgio Fois in poslanec Cesare Pozzo sta bila po porotnem sodišču obsojena vsak na šest mesecev zapora zaradi sramotenja oboroženih sil odporniškega gibanja. List «Lotta politica» je pod uredništvom Foisa objavil 17. februarja 1955 članek Pozza, v katerem se partizani imenujejo «krvi žejne zverine, na katere ima vsak človek, ki je vreden tega imena, pravico pri priči streljati». Gotovo je 6 mesecev zapora po dobrih dveh letih od kaznivega dejanja zelo mila kazen za toliksno sramotitev.

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 31,7, najnižja 24,3, zračni tlak 1019,8, veter 4 km severni, vlaga 43 odst., morje mirno, temperatura morja 20 stopinj.
Vreme danes: Pretežno lepo vreme s pooblačitvami.

Tržaški dnevnik

Danes, SOBOTA, 15. junija
Vid, Vida
Sonce vzide ob 4.14 in zatone ob 19.56. Dolžina dneva 15.42. Luna vzide ob 21.53 in zatone ob 7.14.
Jutri, NEDELJA, 16. junija
Jošt, Beno

S seje tržaškega pokrajinskega sveta

Izčrpna poročila načelnikov o delovanju raznih komisij

Komisija za deželno avtonomijo je že začela sestavljati osnutek posebnega statuta

Sinoči je bila prva seja izrednega poletnega zasedanja pokrajinskega sveta. Predsednik pokrajine prof. Gregoretti je v začetku seje omenil, da so vsi svetovalci v preteklih štirih mesecih, ko se pokrajinski svet ni sestal, delali v raznih komisijah in se tudi posamezno zanimali za mnoga vprašanja. Nato je sporočil, da se je pokrajinski odbor od začetka tega leta do sedaj sestal 52-krat in in da je sprejel okrog 1100 raznih sklepov, ki so bili predloženi nadzornim oblastem. Nadalje je prof. Gregoretti obvestil svetovalce o svojem delovanju in o nekaterih svojih stikih in posredovanjih, ki jih je imel v okviru svojega predsedniškega delovanja. Zlasti je omenil obisk v Trstu ameriškega poslanika v Rimu, delavski praznik 1. maj, ko so nagradili pokrajinske uslužbence, ki so v službi nad 25 let in sporočil, da bodo pregledniki računov svetovalci Bazzaro, Persoglia in Weiss na eni od prihodnjih sej podali poročilo o obračunu pokrajinske uprave za leto 1956. Poleg tega je prečital stališče pokrajinske uprave glede vesti, da bodo odložili gradnjo nove avtoceste Benetke - Trst in dali prednost gradnji avtoceste Bologna - Ravenna. Pokrajinska uprava je proti tem načrtom ostro protestirala. Prof. Gregoretti je zaključil svoja obvestila z zahvalo časnikom, ki obveščajo javnost o vsem delovanju pokrajinske uprave.

Po obvestilih predsednika so načelniki posameznih komisij podali izčrpna poročila o dosedanjem delovanju gospodarske komisije, komisije za deželno avtonomijo in komisije za kmetijstvo. Prvi je govoril svetovalec odv. Persoglia, ki načeluje pokrajinski gospodarski komisiji. Poudaril je, da bo morala komisija usmeriti svoje delo zlasti na iskanje najbolj ustreznih sredstev za izboljšanje celotnega tržaškega gospodarstva. Izjavil je, da so vsi člani komisije prišli do zaključka, da je treba za napredek tržaškega gospodarstva povečati pristaniški promet in industrijsko dejavnost. Kot prvo vprašanje je gospodarska komisija na predlog komunističnih predstavnikov obravnavala vprašanje proste cone. Pri tej obravnavi so sodelovali tudi trije izvedenci, in sicer dr. Sajovitz, dr. Vatta in Sabini.

Prvi je obrazložil stališče KP, ki zahteva ustanovitev proste cone, da se omogoči vsestranski razvoj tržaškega gospodarstva; druga dva pa sta se izjavila proti prosti coni in utemeljila to svoje stališče s trditvijo, da sedanja gospodarska struktura zalednih držav ne more nuditi Trstu nobenega razvoja, četudi bi bilo mesto izven carinske meje. Zastopala sta stališče Confindustrie, ki nasprotuje ustanovitvi proste cone, samo da zaščiti v našem mestu svoje ozje interese.

Svetovalec Persoglia je poudaril, da mora komisija stremeti predvsem za tem, da sestavi takšne predloge, ki bodo pripomogli k čimvečji zaposlitvi delavcev. Zlasti je treba zahtevati od vlade, naj ukrepa za napredek tržaškega gospodarstva.

Predsednik Gregoretti je poročal o delovanju komisije za deželno avtonomijo, ki je že sprejela resolucijo, v kateri so navedene osnovne točke posebnega deželnega statuta v skladu s posebnimi interesi tržaškega področja. Resolucijo so poslali vsem poslancem. Mnogi so že odgovorili in zagotovili, da se bodo zanimali za zaščito tržaških interesov. Poleg tega je imel predsednik tudi osebne razgovore z raznimi vladnimi predstavniki in s predstavniki sosednih pokrajin, na katerem je obrazložil stališče in zahteve Tržačanov glede tega važnega vprašanja.

Komisija je že začela sestavljati osnutek posebnega statuta avtonomne dežele. V ta namen se je komisija posvetovala z mnogimi izvedenci, ki so že pripravili ustrezno gradivo, mnogi pa so tudi osebno govorili z načelnikom komisije in povedali svoje stališče ter dali svoje pripombe. V okviru tega posvetovanja je komisija prejela 35 različnih predlogov. Komisija se bo ponovno sestala v tem mesecu in bo proučila vsa ostala vprašanja glede sestave dokončnega osnutka bodoče avtonomne dežele. Nato bo osnutek predložen v obravnavo pokrajinskemu svetu.

Odbornik Corberi pa je poročal o komisiji za kmetijstvo. Komisija se je do sedaj sestala desetkrat. V tem času je navezala stike z vsemi občinskimi upravami v pokrajini, ki so izrazile svoje zadovoljstvo, da se pokrajinska uprava konkretno zanima za kmetijska vprašanja. O tem poročilu bomo obširneje poročali jutri.

Nato je vodja komunistične skupine prof. Weiss opozoril pokrajinski svet o položaju, ki je nastal v občinski upravi, kjer so se demokristjani povezali s fašisti in monarhisti. Vprašal je predsednika, ali se bo kaj takega zgodilo tudi v pokrajinskem svetu. Prof. Gregoretti je zagotovil, da se v okviru pokrajinske uprave ni nič spremenilo in da upa, da se ne bo spremenilo niti v bodoče v korist uspešnega delovanja pokrajinske uprave.

Nadalje je pokrajinski svet potrdil večje število sklepov, ki jih je že sprejel odbor. Edino pri sklepu o pokrajinskem zastopniku v upravnem svetu ustanove za industrijsko pristanišče je prišlo do daljše obravnave. Nekateri svetovalci so predlagali, naj bi pokrajinski svet imenoval enega svetovalca za svojega predstavnika pri tej ustanovi in ne osebo, ki nima s pokrajinsko upravo nič skupnega. Svetovalec Grbec je poudaril, da bi se moral ta predstavnik zanimati za krivične razlastitve na področju industrijskega pristanišča in da bi moral ščititi lastnike zemljišč. Hkrati pa bi moral poročati pokrajinski upravi o svojem delovanju. Predlog je bil stavljen na glasovanje in je bil sprejet z desetimi glasovi: devet svetovalcev je glasovalo proti, eden pa se je vzdržal.

Sestanek odbora partizanov miru

2. t.m. se je sestal tržaški odbor partizanov miru. Na sestanku je Franc Gombač izčrpno orisal poročila, ki so jih imeli na sestanku vsedržavnega sveta te organizacije v Rimu 6. t.m. poslanci Lucio Luzzatto, Terranova in Negarville. Člani tržaškega odbora so nato razpravljali o bodočih pobudah v Trstu. Predvsem se bodo potegovali za to, da se postavi na dnevni red občinskih svetov vprašanje prenehanja jedrskih poskusov; nadalje bodo priredili razna predavanja o nevarnosti ter poskusov. Odbor je razpravljal tudi o nevarnosti, ki jo predstavljajo ameriške atomske baze v Italiji. Tržaški odbor partizanov miru poziva vse demokratično prebivalstvo, naj se bori za takojšnje prenehanje atomskih poskusov.

Bine Smrkolj nas je zapustil

Bine Smrkolj nas je zapustil. Včeraj popoldne se je raznesla po mestu žalostna vest, da je Albin Smrkolj, ki se je preselil po osvoboditvi iz Ljubljane v Trst, kjer je živel do pred dvema letoma, ko se je preselil v Koper, tam nenadoma preminil. Bine Smrkolj je bil star znanec vseh tistih nesrečnih Tržačanov, ki so se morali zateči pred fašističnimi zločinci v Ljubljano. Malo je takih, ki niso potrkali na njegova vrata in nobeden ni šel iz njegove hiše praznih rok. Imel je zlato srce za vsakogar, ki je moral zapustiti naše mesto, na katero so vezali Albina lepi spomini na njegova mlada leta, ko je dolgo dobo bil duša rojanskega pevskega zbora «Zarja». V Ljubljani je dolgo let deloval kot pevec v zboru Glasbene Matice, a ko se je po osvoboditvi vrnil v naše kraje, mu pevska žilica ni dala miru in je skozi sedem let posečal pevske vaje barkovljanskega pevskega zbora kljub temu, da je stanoval v mestu. To delajo samo tisti, ki so rojeni pevci, in takšen je bil Bine tudi v svojih starih letih, ko je prihajal k pevskim vajam v Barkovlje v družbi soproge Slavice, stare pevke in hčere nepozabnega barkovljanskega tenorista Katalana.

Soprogi Slavici, hčerki Tatjani, članici barkovljanskega pevskega zbora, sinu Samu, baritonistu ljubljanske Opere, Stojanu, sodniku v Kopru, Borutu in drugim sorodnikom naše iskreno sožalje ob bridki izgubi.

Izpred kazenskega sodišča

Chino Alessi na zatožni klopi

Začetek razprave proti trgovcu, obtoženemu bankrota

Z razmeroma nenavadnim postopkom se je včeraj zaključila razprava proti odgovornemu uredniku dnevnika «il Piccolo Sera» Chinu Alessiju, katerega je občinski svetovalec PSI tožil, češ da ga je s člankom, objavljenim 30. maja letos, obrekoval. Obrekovanje po tisku zahteva nujno razpravo, a Alessijev proces je sodišče z odlokom predsednika spremenilo v formalnega, kar se pri nas redko ali skoraj nikoli ne zgodi.

Povod za formalizacijo postopka je dal Alessijev zagovornik, ki je opozoril sodišče, da obstaja v uradih tožilstva prijava proti dr. Teinerju s strani policijskih organov. To sicer ni popolnoma res, ker za sedaj še ni nobene prijave, pa čeprav obstaja možnost, da dr. Teinerja obtožijo upiranja javnim organom in tudi žalitve. Res pa je, da je pri tožilstvu tožba, ki jo je dr. Teiner sprožil proti komisarju javne varnosti in poveljniku letečega oddelka kvesture dr. Manganu.

Po dr. Teinerjevi prijavi, tako je omenil tožilec, je tožilstvo zahtevalo od kvesture pojasnila: prišli sta dve in sicer od kvesture same in tudi od dr. Mangana. Prav zato je obramba zahtevala in tožilec se je pridružil, da sedanjim aktom pridružijo ostale, ki se sicer tičejo istega dogodka. Obramba je tudi zahtevala združitev obeh procesov, to je proti Alessiju in proti dr. Teinerju, a to ni mogoče, ker proti dr. Teinerju za sedaj še ni nobene tožbe. Omeniti moramo, da praktično ni uradne obtožbe niti proti dr. Manganu.

Odvetnik zasebne stranke Tiberini, ki zastopa interese dr. Teinerja, se ni protivil odložitvi razprave, poudaril pa je, da je bila dr. Teinerjeva tožba predložena vsekakor, preden je kvestura sestavila svoje poročilo o incidentu v veži kina «Grattacielo», kjer je tajnik krajevne KD imel svoj govor.

Zanimivo je, da je odv. Poilucci, ki brani Alessija, obrazložil sodnikom, da je osebno videl na kvesturi prijavo proti dr. Teinerju in drugima dvema osebama, kakor tudi pismo tožilstva, s katerim so zahtevali pojasnila in odgovor policijskih organov. Vsekakor čudno, če pomislimo, da bi morala veljati uradna tajnost.

Po kratkem zaslišanju obtoženega Alessija, ki je izjavil, da je opisal le kroniko in dr. Teinerja, ki je potrdil tožbo in dodal, da je objavljeni članek netočen in obrekovalnega značaja, je sodišče izdalo odločbo, po kateri bodo akte poslali preiskovalnemu sodniku za formalizacijo procesa. Dr. Teiner je dal obtoženemu Alessiju tudi možnost dokaza.

Pred kazenskim sodiščem se je začela nova razprava ki bo brez dvoma trajala nekaj dni: na zatožni klopi je trgovec Mario Caracci iz Ul. Coroneo, ki je obtožen namernega in navadnega bankrota kakor tudi, da je z neresničnimi podatki vodil upravo podjetja; dalje, da je skril pred stečajem nekaj računskih strojev in drugih pisarniških potrebščin, da ni vodil pravilno administracije podjetja, zaradi česar je bilo preiskovalnim organom nemogoče ugotoviti višino premoženja, da je pustil gniti v skladišču precejšnjo zalogo salame in s tem povzročil dolžnikom kakih 500.000 lir škode, da je ponaredil številne upravne akte ter da je vložil, kljub milijonskemu dolgu, priziv proti stečaju.

Mož sicer zanika, da bi prišlo do stečaja po njegovi krivdi. Da sodišče z natančnostjo ugotovi, kakšno je bilo pravzaprav delovanje Caraccia, je povabilo za naslednje razprave 21 prič.

Razprava se nadaljuje z zasliševanjem prič, med katerimi so bili že pred sodniki odv. Sadar v svojstvu stečajnega kuratorja in nekateri Caraccievi dolžniki.

PSDI zahteva naj KD zavzame jasno stališče

Predstavnik PSDI je sinoči poudaril, da se mu zdi zelo čuden postopek Krščanske demokracije, ki je napovedala, da bo dala v kratkem zanimive politične izjave.

Socialdemokrati pa vztrajajo na tem, naj Krščanska demokracija jasno izjavi, ali sprejme ali ne odločilne misinske glasove, s katerimi so bili izvoljeni župan in odborniki. Krščanska demokracija ne bo z jezuitskim dlakocepstvom prepričala svojih volivcev o svoji privrženosti demokraciji. Predstavnik PSDI je nato polemiziral z izjavo KP ter dejal, da nosi tudi KP odgovornost za desničarsko rešitev občinske krize.

Sestanek odbora FIOM

V ponedeljek ob 18.30 se bo v Ul. Zonta 2 sestal novoizvoljeni izvršni odbor pokrajinske Zveze kovinarjev FIOM, ki je bil izvoljen na kongresu te stroke preteklo nedeljo. Člani odbora bodo iz svoje srede imenovali člane novega tajništva.

Po zasedanju Zveze jadranskih pristanišč

Posebna komisija bo proučila položaj tržaškega zaledja

Na podlagi te proučitve bo dokazala potrebo po modernizaciji pristaniških naprav

Poročali smo že o zasedanju Zveze jadranskih pristanišč, ki se je sestala na padovskem velesejmu in ki je ponovno poudarila zahtevo po okrepitvi rednih pomorskih prog jadranskih pristanišč. Na tem zasedanju je poročal tudi prof. Giorgio Roletto, predsednik študijske komisije omenjene zveze o delovanju te komisije in izjavil, da je bila v stalnih stikih z odgovornimi rimskimi predstavniki in je iz dneva v dan sledila vsem vprašanjem, povezanim z obnovo konvencij med državo in pomorskimi družbami PIN. Na osnovi dokumentov, katere je zbrala komisija, je lahko Zveza jadranskih pristanišč določila vrsto zahtev za obnovo rednih pomorskih prog.

Komisija se bo sedaj začela ukvarjati še z dvema drugima pomembnima vprašanjema. Proučila bo položaj nacionalnega in tujega zaledja vsakega jadranskega pristanišča posebej in tržni razvoj tega zaledja. S tem hoče komisija dokazati na osnovi strogih znanstvenih podatkov potrebo po modernizaciji pristaniških naprav, ki morajo ustrezati gospodarskemu razvoju in tehničnemu napredku.

Poleg tega bo komisija tudi pričela proučevati vprašanja ribolova v Jadranskem morju.

Nezgode na delu

Marija Blažič iz Ricmanj, ki je zaposlena v tovarni vžigalic v žaveljskem industrijskem pristanišču, je včeraj nepričakovano z desno roko nehote razbila šipo na vratih in kar je bilo najslabše, so jo drobci ranili po podlahtu.

Precejšnja krvavitev je mlado delavko prestrašila in ker je mislila, da ji bodo zdravniki pomagali, se je odpravila v bolnišnico. Rana je bila tako globoka, da so jo sprejeli na II. kirurškem oddelku, kjer se bo morala zdraviti približno 10 dni.

* * *

Uradniku Javnih skladišč Rodolfu Dominiju s Trga sv. Lucije se je včeraj tudi pripetila nezgoda: moral bi namreč pregledati blago v nekem železniškem vagonu, a brž ko je stopil na stopnico, mu je spodrsnilo in je tako nerodno padel na tla, da si je zelo verjetno zlomil gleženj desne noge.

Tudi Domini je moral v bolnišnico, kjer so mu stavili nogo v mavec in ga poslali na ortopedski oddelek, kjer so mnenja, da bo okreval v 20 dneh.

* * *

Marija Robba por. Nascinguerra iz Ul. Battisti v Miljah, je včeraj zjutraj padla z zida v notranjosti trga na debelo pri Sv. Andreju in si zlomila peto desne noge ter se potolkla pa komolcu desne roke.

Tudi njo so pridržali na ortopedskem oddelku, a njeno zdravljenje se bo zavleklo za 30 ali celo 40 dni.

* * *

Sergio Silvari iz Istrske ulice je včeraj zgodaj popoldne čepe čistil filobus v notranjosti remize Acegata in ko je nenadno vstal, je začutil v desnem kolenu precejšnjo bolečino, ki ga je prisilila, da se je odpravil po zdravniško pomoč v bolnišnico. Zdravniki so mu ugotovili več, kot je delavec mislil, zaradi česar je moral ostati na opazovalnem oddelku.

* * *

Precej huda nezgoda na delu se je pripetila včeraj v novem pristanišču težaku Danteju Albertiniju iz Ul. sv. Marka. Težak je pomagal razkladati tramove s prikolice tovornika, pri tem je nekaj lesa zdrsnilo in padlo na tla ter potegnilo delavce za seboj. Smola pa je hotela, da so ga tramovi napol zasuli in mož, ko se mu je posrečilo vstati, se je čutil polomljenega. Bolelo ga je v prsih, po nogah in rokah in ker so se mu zdele bolečine prehude, je z rešilnim avtom odšel v bolnišnico. Zdravniki so mu poleg drugih poškodb ugotovili tudi verjetni zlom reber, zaradi česar so ga sprejeli s prognozo okrevanja v 15 dneh na I. kirurškem oddelku.

Industrijci odklanjajo zahteve delavcev

Protestno gibanje v Tržaškem arzenalu

Razburjenje delavcev tudi v ladjedelnici Sv. Justa in pri CRDA

Sindikalni predstavniki so včeraj dobili odgovor Zveze industrijcev na njihovo zahtevo po skupnem sestanku, da bi razpravljali o vprašanju zahtev delavcev ladjedelnice Sv. Justa in Tržaškega arzenala. Odgovor pa ni nikakor zadovoljil prizadetih delavcev niti njihovih zastopnikov, ker omenjena zveza trdi, da sestanka ne more še biti, češ da se mora prej sestati njena sindikalna komisija. To je navadna pretveza, da bi vso zadevo še zavlačevali in da bi se izognili pogajanjem o zadevah, ki so jih predložili delavci omenjenih podjetij.

Kakor je znano, so delavci v Tržaškem arzenalu zadnjič stavkali za znižanje celovnega urnika in zvišanje nagrad ter druge manjše izboljšave 12. t.m. Stavka je bila enotna in je zelo lepo uspela. Delavci v ladjedelnici Sv. Justa pa so tudi stavkali 12. t.m., in sicer za zvišanje nagrad in izboljšanje higienskih naprav ter delovnih pogojev v tem podjetju.

Ko so sindikalni predstavniki in delavci včeraj popoldne zvedeli za omenjeni odgovor Zveze industrijcev, so se močno razburili in so sklenili poostriti sindikalno borbo za rešitev svojih pravic. Tako so v arzenalu sklenili, da ne bodo danes več opravljali nadurnega dela in bodo zapustili arzenal opoldne. V ladjedelnici Sv. Justa ta ukrep ne pride v poštev, ker že nekaj časa nimajo tam nadurnega dela.

Pripomniti je treba, da se omenjeni odgovor Zveze industrijcev tiče tudi delavcev v obratu CRDA, ki so predložili delodajalcu enake zahteve in že več časa čakajo na razgovor z vodstvom, da bi o tem razpravljali. Zaradi tega je pričakovati, da se bo tudi v teh obratih zaostrila sindikalna borba spričo trmoglavosti vodstva podjetja, ki z raznimi pretvezami zavlačuje rešitev spora in ne mara pristati na pogajanja.

Prometni nezgodi

Med vožnjo s kolesom po Ul. sv. Mihaela je 18-letni Roman Mohovič iz Ul. Madonnina včeraj zgodaj zjutraj tako nerodno padel, da se je moral zateči po zdravniško pomoč na sprejemni oddelek bolnišnice. Na srečo so bile njegove poškodbe le lažjega značaja, zaradi česar so ga zdravniki po nudeni pomoči odslovili.

V trenutku ko je 62-letni Antonio del Ponte s Trga Libertà prekoračil Ul. Pindemonte, je treščil vanj s svojim fiatom 500 Licio Spanghero iz Ul. Settefontane. Jasno je, da se je pešec pri padcu ranil in čeprav poškodbe niso bile nevarne, so ga v bolnišnici iz previdnosti sprejeli s prognozo okrevanja v 6 ali 8 dneh na opozovalnem oddelku.

Tržaški gospodarstveniki na zasedanju v Avstriji

Od 16. do 19. junija bo «Donau-Europeisches Institut» organiziral pomembno zasedanje, na katerem bodo prisotni predstavniki in gospodarski strokovnjaki iz Avstrije, Nemčije in Svice. Prisotni bodo tudi tržaški predstavniki: generalni direktor Javnih skladišč dr. Bernardi, tajnik tržaške trgovinske zbornice dr. Visal, predsednik zbornice za okrepitev prometa med Trstom in Avstrijo Jannitti in direktor te zbornice Thuerricl.

Na zasedanju bodo razpravljali predvsem o razvoju avstrijskega gospodarstva v zvezi z načrti evropske gospodarske integracije, o čemer bo govoril tudi avstrijski minister za trgovino dr. Bock.

Počastitev spomina Karla Debeljaka

Jutri ob 17. uri bo jamarska skupina «Karlo Debeljak» počastila spomin jamarja Karla Debeljaka, ki se je smrtno ponesrečil v kraški jami 13. junija 1948. Počastitvena ceremonija bo pri vhodu brezna «Silvano Zulla» pri openski postaji.

Vsem prijateljem glasbe

Drevi ob 20.30 bo v dvorani na stadionu «Prvi maj» zaključni nastop gojencev Glasbene Matice. Ne samo starši gojencev ampak vsi mnogoštevilni prijatelji glasbe so vabljeni, da se udeležijo te prireditve. Nastopili bodo samo gojenci višjih letnikov, tako da nas čaka lep, prijeten koncert v domačem krogu. Vstopnina je nizka in proračunana samo za kritje stroškov; tudi ne bo prireditev predolga, tako da si vsakdo lahko napravi še poseben načrt za današnji sobotni večer.

Posebno moramo poudariti, da bo nastopil tudi pevski zbor Glasbene Matice, obstoječ iz starejših gojencev; zbor pa bo spopolnjen s približno tucatom izkušenih pevcev; namen je namreč, da s tako ureditvijo položimo temelje za dober centralni mestni pevski zbor, ki ga povsod pogrešamo. Ker je vodstvo tega zbora v najboljših rokah, kar jih premoremo (Ubald Vrabec), smo prepričani, da bo ta zamisel imela pravilen odmev v našem zvestem občinstvu in pa njegovo moralno in materialno podporo. Pridite torej, dragi prijatelji, da vidite in slišite ter nam poveste, ali smo na pravi poti!

Glasbena Matica

Sindikalno zborovanje v Ricmanjih

V nedeljo 16. t.m. bo ob 10.30 na sedežu prosvetnega društva v Ricmanjih javno zborovanje, na katerem bodo razpravljali o važnem vprašanju upokojencev in zvišanju pokojnin. Priporočamo domačinom in okoličanom, naj se udeležijo tega zborovanja, ki jih bo prav gotovo zanimalo.

Aretacija ciganke zaradi prosjačenja

V četrtek so agenti ženske policije aretirali ciganko Speranzo Mayer, brez stalnega bivališča, katero so zasačili v bližini Gallerie Protti pri prosjačenju. Ciganko, pri kateri so našli nad 5000 lir, sad njenega «dela», so poslali v zapor, kjer bo morala presedeti 10 dni zapora zaradi obsodbe za prosjačenje.

Nevaren padec otroka v kopališču

Materam bi priporočili, naj pazijo bolj na otroke, posebno sedaj, ko se bo začela kopalna sezona in bo treba malčke peljati k morju. To pa zato, da se ne bi pripetilo kot materi komaj 2 leti starega Jurija Semca iz Ul. Capuano. Ženska je bila v kopališču Ausonia, kamor je peljala sina po zdravniškem priporočilu. Otrok se je sončil poleg nje in jedel jabolko. Toda kakor hitro se je mati obrnila v stran, da bi odprla torbico, je otrok padel s kopališčne terase in obležal dva metra niže. Neki kopalec, katerega je otrok med padcem oplazil, mu je priskočil na pomoč in potem ko je nekdo telefonsko poklical na kraj osebje Rdečega križa, so otroka odpeljali z rešilnim avtom v bolnišnico.

Ponesrečenega Semca so sprejeli zaradi udarca na glavi z možganskim pretresom na nevrološkem oddelku, kjer so si zdravniki pridržali prognozo, pa čeprav še niso obupali, da bi ga rešili. To pa seveda pod pogojem, da ne nastopijo komplikacije.

OBVESTILO

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov pozivata vse kmete in pridelovalce, ki nosijo svoje pridelke na novi zelenjadni trg, naj se zglasijo v Ul. Geppa 8 pritličje, da dobijo potrdilo za izkaznice za vhod na trg.

RAZNA OBVESTILA

GLASBENA MATICA

bo imela svoj redni občni zbor 26. junija t.l. ob 20. uri na sedežu v Ul. R. Manna 29.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 14. junija se je v Trstu rodilo 12 otrok, porok je bilo 10, umrlo pa je 11 oseb.

POROČILI SO SE: uradnik Giorgio Baba in uradnica Maria Luigia Maurer, poljedelec Henrik Djurdjević in gospodinja Antonia Filipas, uradnik Giorgio Finizio in gospodinja Margherita Palli, telef. sluga Ivan Svigelj in vezilja Carmela Curci, oficir italijanske vojske Marcello De Stefano in gospodinja Emma Birolla, geometer Giorgio Perusin in učiteljica Elvia Pulin, glasbenik Aldo Baumelli in bolničarka Bruna Kočevar, mehanik Bruno Corrente in prodajalka Ondina Pietrini, mehanik Mario Comuzzi in gospodinja Luciana Peri, inženir William Harry Thompson in gospodinja Lidia Bisiacchi.

UMRLI SO: 52-letna Anna Marsilli, 89-letna Ida Vladislovich vd. Roncevich, 58-letna Ivanka Dolenc por. Lago, 81-letni Ferdinando Versa, 70-letna Vincenza Malvestiti por. Malvestiti, 82-letna Ida Tognan por. Nali, 74-letna Carolina Kernpotich vd. Starcich, 8-letni Franco Godini, 88-letna Elena Braida vd. Gerometta, 75-letni Carlo Michelone, 71-letna Giustina Da Giau vd. Pastore.

NOČNA SLUŽBA LEKARN V JUNIJU

Biasoletto, Ul. Roma 16; Manzoni, Ul. Settefontane 2; Marchio, Ul. Ginnastica 44; Rovis, Goldonijev trg 8; Dr. Rossetti, Ul. Schiapparelli 58; Harabaglia v Barkovljah in Nicoli v Škednju.

Kulturne prireditve

GLASBENA MATICA

DANES 15. junija 1957, ob 20.30: v dvorani stadiona «Prvi maj»

ZAKLJUČNA PRODUKCIJA GOJENCEV GLASBENE ŠOLE

Nastopajo gojenci za klavir, violino, klarinet, flavto, oboo ter **šolski pevski zbor** pod vodstvom Ubalda Vrabca z nasledjim sporedom:

Palestrina: Ad Dominum, **Slavenski:** Jesenske noči, **Slavenski:** Šaljivka; **Smetana:** Zbor iz 1. dejanja opere «Prodana nevesta».

Vabila bodo na razpolago eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

GLASBENA MATICA

JUTRI 16. junija ob 17. uri: v kino dvorani v Boljuncu nastop gojencev podružnice šole Glasbene Matice v Boljuncu. Nastopijo gojenci za klavir, violino, klarinet, harmoniko, trobila (trobenta in pozavna) ter šolski otroški pevski zbor. Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

ŠOLSKE PRIREDITVE

RAZSTAVA RISB IN ROČNIH DEL

Nižja srednja šola v Trstu vabi na razstavo risb in ročnih del svojih učencev in učenk. Razstava bo odprta samo še danes od 9. do 12. ure v drugem nadstropju šole v Ul. Scuole Nuove 14.

Općine: Učenci in učenke Državnega industrijskega strokovnega tečaja priredijo ob zaključku šolskega leta šolsko razstavo svojih izdelkov. Otvoritev razstave bo danes 15. junija ob 9. uri dopoldne. Razstava bo odprta danes, jutri in v ponedeljek od 9. do 12. in od 14. do 20. ure.

IZLETI

Društvo slovenskih srednješolcev priredi v nedeljo 23. t. m. enodnevni izlet v Tolmin. Zaželena je udeležba tudi starejših. Vsi morajo imeti propustnico. Rezerviranje prostorov v Ul. Roma 15-II. do vključno 18. t. m. vsak dan od 10. do 12. in od 16. do 18. ure razen sobote in nedelje popoldne. Za informacije telefonirajte na 54-105.

Izlet na Nanos. SPD v Trstu priredi v soboto dne 22. popoldne in v nedeljo 23. t. m. izlet na Nanos. Vpisovanje in informacije dne 17., 18. in 19. t. m. v društvenih prostorih v Ul. R. Manna 29-II.

Zveza partizanov Tržaškega ozemlja organizira 30. junija t. l. izlet za bivše partizane v goriški okraj, kjer so bile partizanske borbe.

Vpisovanje in informacije na sedežu v Ul. Montecchi 6-II., soba št. 23.

Ljudska prosveta obvešča, da je izlet s kolektivnim potnim listom v Postojno in na Vrhniko odložen na kasnejši čas.

RADIO

SOBOTA, 15. junija 1957

TRST POSTAJA A

11.30 Zabavna glasba; 12.00 Življenja in usode; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svetu kulture; 12.55 Slovenske kmečke zasedbe; 13.30 Armando Sciascia in njegov orkester; 13.55 Slavni violinisti; 14.45 Italijanski akvarel; 15.05 Schoenberg: Kvartet za godala in glas št. 2 v fis-molu; 15.35 Lahka glasba; 16.00 Utrinki iz znanosti in tehnike; 16.15 Domači motivi; 16.40 Kavarniški koncert - igra orkester Pacchiori; 17.00 Znane operne arije; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Koncert pianista Irvina Schenkmana; 18.20 Havajske kitare; 18 in 30 Glasba za naše malčke; 18.45 Priljubljena glasba; 19.00 Dve operni uverturi; 19.15 Sestanek s poslušalkami; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Šport; 20.30 Grieg: Sigurd Jorsalfar op. 56, orkestralna suita; 20.46 Orkester Jackie Gleason; 21.00 Teden v Italiji; 21.10 Schubertova glasba; 21.40 Slovenski vokalni ansambli; 22.00 Borodin: Simfonija št. 2 v h-molu; 22.25 Conte Candoli in njegova jazz zasedba; 22.41 Večerne melodije; 23.30 Nočni ples.

TRST I.

14.30 Tržaška kulturna kronika; 17.45 Mario Verdone: «Zdravnik po sili», enodejanka; 18.15 Igra orkester Melachrino; 21.00 Napolitanske popevke; 21.30 Pri klavirju Luciano Sangiorgi; 22.45 Igra orkester Angelini.

KOPER

7.15 Glasba za dobro jutro; 11.15 - 12.00 Spored iz Ljubljane; 13.40 Kmetijski nasveti; 13.45 Za konec tedna: ritem; 14.15 Pojeta zbora iz Tolmina in Idrije;

Opozarjamo poslušalce radia Koper na jutrišnjo oddajo «Sosedni kraji in ljudje» ob 10.30, v kateri bo reportaža iz Sv. Križa pri Trstu. Podobne oddaje iz življenja Slovencev na Tržaškem, Goriškem in v Beneški Sloveniji so na sporedu vsako nedeljo ob 10.30

14.30 Življenje ob našem morju: Izletniške točke ob morju; 14.40 Za vsakogar nekaj; 15.10 Zabavna glasba; 15.25 Tamburaški orkester; 15.40 - 16.00 Spored iz Ljubljane; 16.00 Ritmi in popevke; 16.40 Valčke Johanna Straussa igra orkester Mantovani; 17.15 Melodije iz revij, 18.00-19.00 Spored iz Ljubljane; 19.00 Pesmi iz festivala v San Remu 1955; 19.30 - 23.00 Spored iz Ljubljane; 23.00 Glasba za lahko noč.

SLOVENIJA

8.05 Slovenski oktet poje ruske narodne pesmi v priredbi Sergeja Žarova; 8.22 Melodije, melodije..; 9.00 Oddaja za šolarje: Revni in bogati mlinar, 9.30 Lepe pesmi - znani napevi; 10.10 Zabavna matineja; 11.15 Dober dan, otroci! (Vid Pečjak: Mala kresnička, Lojze Zupanc: Najdražji zaklad); 11.30 Domače napeve izvajata Mariborski vokalni ansambel in Pohorski fantje; 12.00 Opoldanski koncertni spored - Jakov Gotovac: Pesem in Ples z Balkana, Antonin Dvorak: Opoldanska vila, simf. pesnitev; 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Jakob Ferjan: Poskusi s krmljenjem mesnatih prašičev; 12.40 Zabavne popevke; 13.15 Veseli godci vam igrajo; 13.30 Od arije do arije; 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15 Zabavna glasba, 15.40 Nove knjige; 16.00 Glasbene uganke; 17.30 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku; 18.00 Okno v svet; 18.15 Pojeta ženski zbor France Prešeren iz Kranja in mešani zbor Ljubljanski zvon; 18.45 Jezikovni pogovori (vodi prof. dr. Mirko Rupel); 19.00 Zabavna glasba; 20.00 Veseli večer; 21.00 Melodije za razvedrilo; 22.15 Oddaja za naše izseljence.

TELEVIZIJA

18.00 Oddaja za otroke; 18.50 Kmetijska rubrika; 21.00 En, dva, tri - glasbeni varieté; 22.35 Poje Armando Romeo; 22.55 G. Albertazzi bere Pirandellovo novelo: «Papirnat svet».

KINO

Excelsior. 16.00: «Onkraj Mombase». Technicolor, D. Reed in Cornel Wilde.
Fenice. 16.00: «Čarovnica». Marina Vlady, Nicole Courcel in Maurice Ronet.
Nazionale. 16.00: «Veliki lov». Gaby Andre, Fausto Tozzi, M. Tompson.
Filodrammatico. 16.00: «Huk! Morilni klic». G. Montgomery, M. Freeman in J. Baer.
Grattacielo. 16.00: «Štiri podjetna dekleta». Elsa Martinelli, J. Adams, M. Cook, G. Scala, S. Chaplin.
Supercinema. 16.00: «Maruzzella». Cinemascope, technicolor.
Arcobaleno. 16.00: «Obtoženec mora umreti», (Trial), čeprav je nedolžen in mladoleten. G. Ford.
Astra Rojan. 16.00: «Kruh, ljubezen in...». S. Loren, Vittorio De Sica.
Capitol. 16.30: «Ženske imajo vedno prav». Ginger Rogers, D. Dailey, D. Niven in B. Rush.
Cristallo. 16.30: «Rififi». Napet film. Jean Servais, Carl Mohner. Prepovedan vstop mladoletnim.
Alabarda. 16.00: «Rififi».
Ariston. 16.00. Glej kino na prostem.
Aurora. 16.30: «Avtostop». J. Allyson in J. Lemmon.
Armonia. 15.00: «Šejkova hči». Nov variete.
Ideale. 16.30: «Notre Dame de Paris». Lollobrigida in Quinn.
Impero. 17.00: «Živa lutka», Carrol Baker.
Italia. 16.00: «Totò, Peppino e la malafemmina».
S. Marco. 18.00: «Lepa pastirica», V. De Sica, M. Mastroianni, S. Loren.
Kino gledališče ob morju. 16.00: «Moj ljubimec je bandit». Western, B. Stanwyck, B. Sullivan in M. Murphy.
Moderno. 16.00: «Paris, Palace Hotel». Charles Boyer, Francoise Arnoul in Roberto Risso.
Savona. 16.00: «Neurje na Nilu». Anthony Steel in L. Harvey.
Viale. 16.00: «Oči brez svetlobe». Luciano Tajoli, Milly Vitale in Dante Maggio.
Vitt. Veneto. 17.00: «Očka dolgokrak». Cinemascope. Leslie Caron, Fred Astaire.
Belvedere. 16.30. «Pekel pod ničlo». Technicolor. Alan Ladd, J. Fetzer.
Marconi. 16.30. Glej kino na prostem.
Massimo. 16.30: «Črni zaklad». Francoise, Cristophe in Pierre.
Novo cine. 16.00: «Kot prej-bolje kot prej». R. Hudson, C. Borchers.
Odeon. 16.00: «Velika savana». Technicolor, L. Manda, L. Sandre.
Radio. 16.00: «Zadnji lov». R. Taylor, S. Granger in D. Paget.

KINO NA PROSTEM

Paradiso. 20.15: «Zbirališče tihotapcev». Technicolor.
Ponziana. 20.15: «Cesta». Giulietta Masina in Anthony Quinn.
Valmaura. 20.30: «Revizor». D. Kaye. Technicolor.
Stadio. «Znamenje brutalneža». Eastmancolor. Yvone De Carlo.
Arena dei fiori. 20.30: «Zaklad Pancha Ville». Technicolor.
Ariston. 20.30: «Trije dečki iz Texasa». Technicolor.
Rojan. 20.15: «Napolitanec na Divjem zapadu». Cinemascope. Technicolor.
Marconi. 20.30: «Vohun uporników».

SLIKE, ki jih je posnel Mario Magajna v soboto 1. t. m. na šolski prireditvi v dvorani na stadionu «Prvi maj» in tudi tiste na višji realni gimnaziji o «predaji ključev» itd., so na ogled v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20.

SOŽALJE

Barkovljansko prosvetno društvo izraža svoji članici Tatjani Smrkolj-Starčevi svoje najiskrenejše sožalje ob bridki izgubi njenega očeta, ki je bil dolgo dobo član našega pevskega zbora.

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustil naš ljubljeni

ALBIN SMRKOLJ

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo popoldne v Ljubljani.

Žalujoči: soproga Slavica roj. Katalan, otroci: Stojan, Tatjana por. Samec, Samo in Borut z družinami ter ostalo sorodstvo

Ljubljana, Koper, Trst, 15. junija 1957.

Nedopustno ravnanje agenta prometne policije

Primer, o katerem želi javnost zvedeti uradno sporočilo tiskovnega urada policije

Včeraj dopoldne je zapustil Trst 27-letni šofer Milan Jurković, jugoslovanski državljan, doma iz Like, ki prav gotovo ne bo nikoli pozabil na «gostoljubje», ki mu je bilo izkazano ob njegovem prvem, čeprav službenem obisku v našem mestu.

Dogodek, ki ga bomo sedaj opisali, je tako fantastičen, da ga ne bi objavili, če se ne bi prej pri raznih ljudeh, ki so bili pri njem kot gledalci soudeleženi, pozanimali, če res odgovarja resnici.

Bilo je v ponedeljek 3. junija 1957 ob 14.30, ko je v bližini cestarske hiše med Sesljanom in Grljanom neki agent prometne policije ustavil jugoslovanski kamion-hladilnik, ki ga je vozil Milan Jurković. Obalna cesta je dovoljena za vožnjo le kamionom do 3.5 t nosilnosti in zaradi tega ni prav nič čudno, če je agent kamion ustavil. Omeniti pa je treba, da je šofer, ki se je vračal iz Benetk, prvič vozil po teh cestah in zato je pač človeško in razumljivo, da je na križišču v Sesljanu, kjer je poleg tega zaradi urejevanja križišča vse narobe, zavil na obalno cesto, namesto da bi zapeljal po trbiški cesti.

Toda prometni predpisi veljajo za vse enako in med šoferjem ter agentom prometne policije se je razvil pogovor, v katerega je moral poseči kot tolmač eden izmed delavcev, ki na tem mestu širijo obalno cesto. Policist namreč ni znal hrvaško, šofer pa ne italijansko. Končno so se sporazumeli v toliko, da je šofer pokazal karnet in potni list. Toda prometnik je hotel še nekaj. Šofer mu je tedaj ponudil aktovko, toda policist je potni list in karnet vrgel v kabino kamiona in Jurković je mislil, da je zadeva opravljena. Zaprl je vrata in pognal naprej.

Kakih 150 metrov dalje je bil drugi prometni policist, ki je kamion zopet zaustavil. Šoferju je nekaj naročil, toda ta ga ni razumel in zato je policist poklical na pomoč neko Križanko, ki v baraki ob cesti kuha kosilo delavcem, ki so zaposleni pri širjenju ceste. Ta mu je prevedla policistove besede, da naj izstopi iz kamiona. Šofer je odgovoril, da je že opravil zadevo z nekim drugim policistom, toda agent je svoj ukaz ponovil.

Jurković je tedaj stopil s kamiona, vendar še ni utegnil spregovoriti z drugim agentom tako rekoč niti besede, ko je od zadaj prišel agent, ki ga je prvič ustavil, ga zgrabil za suknjič ter s pestjo udaril v obraz. Ženska, ki je bila priča dogodku, je zakričala, prav tako tudi delavci, ki so bili v bližini, saj so vsi videli, da je policist udaril šoferja, ne da bi mu ta karkoli rekel, kaj šele storil! Nesrečnežu je močan udarec izbil iz ust dva zoba, po suknjiču se je ulila kri in v nekaj minutah so mu ustnice močno nabrekle. Toda policistu to še ni bilo dovolj. Vzel je lisice in z njimi uklenil šoferja, nato pa se je z motorjem nekam odpeljal. Čez nekaj časa je na mesto prispel jeep z nekim razgnal ljudi, ki so se zbrali podčastnikom, ki je najprej tam okoli, nato pa je vprašal šoferja, če bi lahko sam vozil kamion do mesta. Ta je potrdil in zato so mu sneli lisice ter ga posadili v kabino. Spredaj je vozil jeep, za njim kamion, nato pa oba policista na motorjih. Skupaj so odšli v Rojan, kjer je sedež prometne policije.

To, kar smo napisali doslej, smo zvedeli od očividcev in od šoferja samega. Nadaljevanje zgodbe pa povzemamo iz pripovedovanja Milana Jurkovića. Na sedežu prometne policije je moral Jurković podpisati neki zapisnik, nato pa so ga vklenjenega odpeljali v Coroneo, kjer so ga zaprli v samico. Tam je bil pet dni, kjer so ga zdravili, potem pa je prišel preiskovalni sodnik ki ga je s pomočjo tolmača na kratko zaslišal. Jurković je tako na sedežu prometne policije kot v Coroneu zahteval, da pride v stik z jugoslovanskimi predstavniki v Trstu, vendar mu niso ugodili.

Nadaljevanje te zgodbe povzemamo sedaj iz «Slovenskega poročevalca», ki v svoji včerajšnji številki pravi, da je bil jugoslovanski konzulat o Jurkovićevi aretaciji obveščen šele 12. junija. «Jurković je bil sicer dve uri po razgovoru s konzulom izpuščen iz Coronea», pravi «Poročevalec», «a prepeljan v zapore glavne kvesture, kjer je bil ob 11. uri ponoči znova zaslišan in to o stvareh, ki nimajo z glavnim «zločinom», to je s prometnim prekrškom ničesar skupnega. «Kdo ga je poslal v Italijo ogledovat vojaške objekte; ali pozna te in te iz Zagreba; kdo je obvestil konzulat; kakšen je konzul in podobno.»

Zgodba se je torej končala tako, da so Jurkovića po desetdnevnem zaporu predvčerajšnjim dopoldne izpustili na svobodo in včeraj dopoldne — kot smo že omenili — je s svojim kamionom, ki je bil med tem časom na dvorišču vojašnice prometne policije, odpotoval preko bloka Fernetiči v Zagreb. Ko smo z njim v Trstu govorili, nam je pogled nehote znova in znova uhajal na krvave madeže na suknjiču in luknjo v ustih, kjer sta manjkala dva zoba.

K tej zgodbi ne bi za danes dodali obširnejšega komentarja. Vprašali smo tiskovni urad tržaške kvesture, če jim je o dogodku kaj znanega, a so nam odgovorili, da ne vedo ničesar. Želeli bi le, da kvestura o tej zadevi izda poročilo, ki naj uradno pojasni, kaj misli o «gostoljubnem» nastopu pripadnika prometne policije do šoferja, ki je zagrešil «zločin», da je vozil po nepravi cesti. Posebno še potem, ko je splošno znano, da so tržaški prometni stražniki in zlasti do tujcev vedno vljudni in korektni, tako da je ravnanje omenjenega policista tem bolj obsojanja vredno.

Najmanj pa kar lahko rečemo, je to, da ta dogodek ne prispeva k pospeševanju dobrih odnosov med obema državama, za kar se odgovorni državniki obeh držav trudijo.

O NOTRANJEM POLOŽAJU V ANGLIJI

KONSERVATIVCI IZGUBLJAJO

Zatrjuje se, da je bil dr. Goebbels, zasovraženi nacistični genij propagande, tisti, ki naj bi zasidral svojo propagando na načelo: «Čim večja je laž, tem večje je upanje, da ji bodo verjeli.» Nočem podtikati, da bi si osrednji odbor konservativne stranke vzel za vzor dr. Goebbelsa; zdi se pa vendarle, da se njegova propagandna kampanja v korist vlade opira na nekaj zelo sličnega Goebbelsovi tehniki. In kar zadeva to metodo ravnanja, so konservativni voditelji mogli računati seveda na navdušeno podporo «toryjevskih» časnikov. Ne mnogo po oblikovanju Mac Millanove vlade so razširili govorico, da bo on dosegel izredeň uspeh in da bo izvlekel konservativno stranko iz obupne zadrege, v katero jo je pahnila najprej sueška kriza in pozneje ostavka lorda Salisburyja, voditelja konservativcev v lordski zbornici. To bajko so ponavljali tako pogosto in s tako enoličnostjo, da je težko ne biti prepričan, da se to ni zgodilo po namernem dogovoru med konservativnimi časniki.

Omenili smo govorico, da bo Mac Millan šel od enega do drugega parlamentarnega triumfa, da bo razpoloženje njegovih pristašev doseglo stratosfersko višino in da se v konservativnih krogih širi nov val veselosti in optimizma. In zanimivo je pri tem ugotoviti, da so bili prvi, ki jih je ta vrsta propagande prevzela, vprav politični ljudje, ki hlastno čitajo časnike in ki so pripravljeni podleči vplivu najbolj revolverskih naslovov. Člani parlamenta, ki so prejšnji večer poslušali povsem povprečen govor ministrskega predsednika, čitajo naslednji dan v časnikih o njegovem «sijajnem govoru».

Kljub temu, da niso tako naivni, da bi jih mogli povsem prevariti, se v javnem mnenju ustvari za vlado ugodno vzdušje. Na sreco pa pretežna večina prebivalstva uporablja neko drugačno mero; odmev govorov jo doseže le od daleč; parlamentarna kvadrija ostane zasebna scena, ki jo poznajo samo tisti, ki se je udeležujejo. V Angliji obstaja danes neka posebna oblika skizofrenije. Po tej plati imamo to legendo o vladnih uspehih, medtem ko po drugi plati rezultati delnih volitev izdajajo, da se nepopularnost vlade močno stopnjuje. Ni moč več opravičevati rezultate delnih volitev s tem ali onim posebnim položajem v raznih krajih. Splošna usmerjenost je preveč stalna in vztrajajoča. Volivna okrožja, ki so jih nekoč smatrali za gotove konservativne baze, so postala že povsem obrobna. In iz tega izhaja povsem nujen zaključek, da bi se splošne volitve sedaj, če bi jih razpisali, spremenile v mogočno laburistično zmago. V nasprotju z lažmi, ki jih širi konservativni tisk, ljudje sodijo po stvarnih dejstvih svojega vsakodnevnega življenja. Življenjski stroški so se zelo zvišali, proračuni so šli v korist bogatejših; najemnine se prav tako višajo in lastniki izgubljajo občutek gotovosti, ki so ga imeli toliko let. Vladna politika vodikove bombe utrjuje strah, ki je posledica sueške krize in širi se prepričanje, da konservativci ohranjajo isto mentalnost in da so pod vplivom zastarelih predvojnih idej.

Po drugi plati pa si laburistična stranka ustvarja trden in pozitiven položaj. Izšlo je pet publikacij, ki določajo stališče stranke o bodočnosti kolonij, o odnosajih med posameznikom in državo na načelu enakosti, obširen in do podrobnosti izdelan načrt za pokojnine, kakor tudi vrsto drugih predlogov, ki kažejo, kakšno vlogo naj bi Anglija vršila glede zaostalih področij sveta, medtem ko neka druga brošura vsebuje pogumne predloge za ljudska stanovanja. V kratkem bo sledilo poročilo o rezultatih nacionaliziranih industriji in neka druga o bočnosti javne imovine.

Te publikacije bo to prav gotovo povzročile diskusije tako v laburistični stranki sami, kakor tudi izven nje, diskusije, ki jih bodo skušali prikazati kot dokaz neenotnosti v stranki sami. Toda levičarska stranka je nujno izpostavljena tovrstnim rizikom; njena naloga je, da vrši pionirsko vlogo, da razširja nove ideale, in ko tako dela, je prisiljena motiti močno zakoreninjena prepričanja in konvencionalna zadržanja. Tajna moč konservativnosti je v tem, da ni nikoli izpostavljena taki nevarnosti. Leta more izkoristiti vztrajnost in nervoznost mnogih, od katerih se je zahtevalo, da bi sprejeli velike socialne avanture in nove izkušnje. Treba je hkrati pripomniti, da laburistično gibanje ne obstaja v peščici mogočnih ljudi, ki bi mogli urediti svoje notranje nesporazume v svojih domovih na podeželju, ob koncu tedna. Laburistična stranka je obsežna organizacije, ki zajema nad deset milijonov ljudi in mora diskutirati javno o svojih načrtih, tam, kjer je opozicionalce moč videti in kjer postanejo tudi njihovi argumenti javni. V tem smislu laburizem ni le politična stranka, ki objavlja svoje programe.

Vse to pomeni, da je socialna in politična pobuda ponovno prešla na laburistično stranko. Prvič po letu 1950 so konservativci na tem, da jih potisnejo v opozicijo. Ta proces nas na daleč spominja na nekatera smešna propagandistična stališča, ki so Mac Millanova posebnost. Njegovi svetovalci v osrednjem konservativnem odboru so mu verjetno že začeli prišepetavati, da ta zadržanja ne morejo vzdržati neusmiljenega kritičnega preizkusa volitev. Že tako krepko razvita jadra vise brez moči že mnogo pred štetjem glasov, in konservativni govorniki ne vedo, kaj bi dejali in kakšen odgovor bi dali na naraščajoči pritisk laburistične stranke.

Spričo takega položaja, kakšne strategije se more poslužiti konservativna stranka? Glede tega argumenta so v njihovih vrstah razlike v gledanju, ki jih praktično ni moč premostiti. Nekateri svetujejo vrsto protipredlogov, ki naj bi jih postavili nasproti laburističnim predlogom. Imamo reformistično strujo, ki misli, da si more nadeti nasprotnikovo obleko. V nasprotju s to imamo strujo, ki zahteva ne-le konec vsakršne reforme, ampak tudi ukinitev onih, ki se sedaj izvršujejo. Do sedaj je bil Mac Millan ujetnik te poslednje struje. Toda on ne more nadaljevati s tem, da kaže na neko smer, dejansko pa koraka v neki drugi. On se nedvomno nahaja pred neprijetno dilemo: toda neki sklep je vendarle treba sprejeti, če noče končati tako, kot oni voditelj, ki ga je pokojni Lloyd George odslovil in mu zaničljivo dejal: «Gospod poslanec je tako dolgo sedel v negotovosti, da mu je utrujenost udarila na mozgane.»

ANEURIN BEVAN

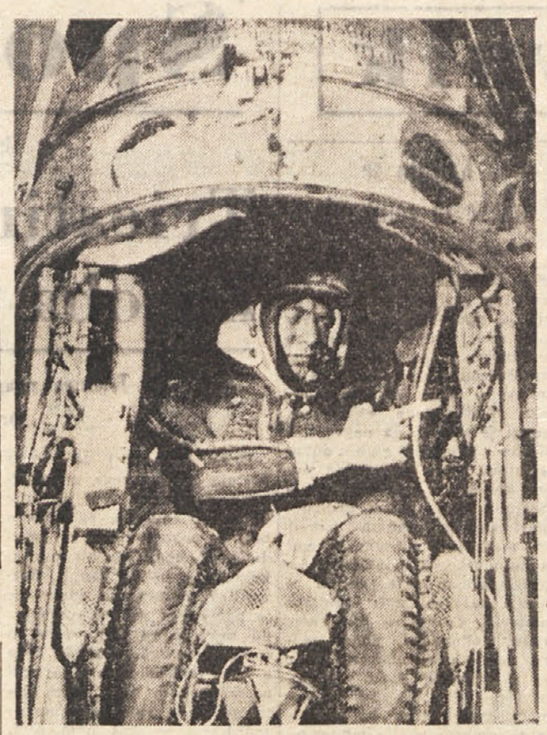

Tako je bil opremljen v kabini Joe Kittinger, ko se je dvignil na višino nad 29.000 m.

Planine nam okrepijo telo in obogatijo dušo

Ne išči rekordov - Tudi previdnost je na mestu - Spoštuj hišni red v planinski koči

Sedaj pa so že vroči poletni dnevi tukaj. Pa šole nimamo več. Prosti. Ni treba skrbeti ne za domačo nalogo ne za lekcijo iz latinščine ne za geometrijsko risbo. Nič! Svobodni kot ptiček v gozdu. Od jutra do večera. No, kmalu se bomo razleteli na vse strani. Miček se je hvalil, da ima tam pod planinami teto, ki ga je povabila k sebi na počitnice.

«Ha, na planine bom hodil! Vsak dan. Boš videl, kako bom zagorel. In tudi po stenah bom plezal. Z bratrancem Vinkom sva se že vse zmenila kod in kako bova hodila. In Vinko je vajen hoditi po gorah!»

Tako je govoril Miček. Preveč se je bahal.

Res je, da je poleti v planinah zelo lepo. Narava je prav v tem času najlepša. Takrat, ko v dolinah že vse odcvete, začenja na planinah komaj poganjati. Poleti pa mora narava nekoliko pohiteti. In zaradi tega raste, cvete in zori, skoro vse hkrati. Zato je tam tako lepo. Pa daleč se vidi s hribov. Ni rečeno, da je ves užitek v planinah prav v tem, da se napravi toliko in toliko kilometrov na dan, da se preplezajo te in te stene. Da se iščejo rekordi, skratka! To sploh ni nikak užitek. To je divjanje. Kaj je lepšega, kot v miru in lagodno laziti po planinskih gozdovih, ko se nad glavo stikajo veje mogočnih bukev, da je spodaj tako prijetno hladno in senčno. Pa zagledaš veverico, ki veselo skaklja z veje na vejo, poslušaš ptičje petje, opazuješ naravo, rastline, svet in uživaš razgled tja daleč po dolini. In zvečer si toliko utrujen, da se ti ležišče prav prileže.

Ali si že bil na planini, ko je tam živina. Priženejo jo po navadi proti koncu junija gor, ko ni več strahu pred mrazom in snegom, pa tudi ko je trava že lepša. Za naše pojme je življenje pastirjev morda preveč preprosto, toda ima svoje mike, a tudi tezave. Tam je res tako, kot pravi narodna pesem: «Na planinci luštno biti, tam je dosti mleka piti.» Najlepše je, ko se sprostiš in se v naravi znebiš praznega besedičenja ter postaneš resnično svoboden človek. Pastirjeva hrana je kaj enostavna. Vsak dan enako. Tudi ležišče je zanje preprosto in koča in posoda. Vse. Pa je kljub temu lepo in prijetno. Poskusite, pa boste videli!

Poleti niso planine tako nevarne kot pozimi, oziroma pomladi. Plazov sicer ni, a po skalovju ni treba plezati takemu, ki tega ni navajen, zlasti pa ne, če ne gre s kom, ki ima v tem izkušnje. Stene so le za previdne in krepke ljudi. V vsem krepke.

Planike marsikoga mikajo. Očnice jim tudi ponekod pravijo. Tiste planinske cvetke, umazano bele ali sive barve so to. Rastejo po skalovju, najraje na takih mestih, ki so težko dostopna. Nevarno je za njimi lesti. Pa je tudi planika ena tistih planinskih rastlin, ki so po zakonu zaščitene in jih je prepovedano trgati. Tudi encijan je zaščiten in rododendron, murka ter Cojzova zvočnica. Saj jih je res škoda trgati. Naj rastejo tam in naj večajo lepoto narave, lepoto planin!

Ni pametno hiteti, ko hodimo na goro. Preveč se nam utrudi srce in tudi pljuča trpijo. Tak neizkušen izletnik, ki bi rad dosegel rekord, hiti na planino. Pri tem se poti, močno se poti. Zato je žejen. In pije. Kar naprej pije. Vsakih sto korakov se ustavi in pije. Pri vsakem studencu si napolni steklenico z vodo in pije. Na vrh pa komaj pride. Ves je izčrpan. Nič pametno ni tako ravnanje.

V planinskih kočah pa lahko dobimo prenočišče in tudi hrano. Imajo tudi štampiljko z imenom koče in nadmorsko višino. Tudi razglednico lahko kupiš v koči. Kdor išče v planinski koči zavetja, se mora ravnati po določenem hišnem redu, da ne nadleguje ostalih planincev.

Da planinci ne zaidejo, so po vseh stezah markacije — rdeča znamenja, ki jih privedejo do planinske koče in na druge planine.

Zato naj vsakdo, ki le more, preživi nekaj časa na planinah, pa bo videl, da se bo z mnogo večjim veseljem lotil prihodnje šolsko leto dela. Duh in telo bosta v planinah dobila novih sil.

NOVO SREDSTVO ZA POSPEŠEVANJE RASTI

GIBREL DELA ČUDEŽE

Japonski fiziolog Kurosona je na Formozi prvi opazil, da glivica giberella fujikuroi povzroča nenavadno bujno rast riža

Najbolj raziskana skupina sredstev za pospeševanje rastlinske rasti so avksini. Njihov praktični pomen je še večji zato, ker se proizvajajo sintetično. Avksini so postali izredno koristni pri kulturi rastlin in služijo v najrazličneje namene od razmnoževanja s potaknjenci do uničevanja plevela. Znano je že dobrih trideset let, da avksini pospešujejo rastlinsko rast. Sedaj pa so odkrili, da imajo nekatere druge snovi enak vpliv in s tem odpirajo nov horizont v rastlinski fiziologiji in poljedelstvu. Ena takšnih snovi so činitelji iz mleka kokosovega oreha, ki so prav tako odlični za pospeševanje rastlinske rasti. Odkrili so jih lani, natanko trideset let po Wentovem odkritju avksinov. Novo področje, ki se je s tem odprlo, se bo nedvomno izkazalo za še bolj važno, kakor tisto, ki je zraslo iz Wentovega odkritja. Vplivalo bo na življenje vseh ljudi.

Danes pa so stopili v ospredje gibberellini. V nasprotju z avksini, niso hormoni, ker jih ne proizvaja rastlina sama, temveč so proizvod glivice Gibberella fujikuroi.

Ta glivica izloča različne strupe; gibberelline — sredstva za pospeševanje rasti v poljedelski in gozdarski proizvodnji — ki so samo del iz različnosti njene proizvajalnosti.

Pred tridesetimi leti je opazoval na Formozi japonski fiziolog Kurosana velikansko rast riževih sadik, ki si je najprej ni vedel razložiti. Po skrbnem proučevanju je ugotovil, da jo povzroča glivica Gibberella fujikuroi. Šele po dvanajstletnih poskusih se je pred drugo svetovno vojno znanstvenikom posrečilo v Tokiu izolirati prvo Gibberellin A imenovano snov. Danes izdelujejo iz kultur te glivice gibberellinsko kislino, ki povzroča v 1 : 1.000.000 raztopini v vodi velikansko rast najrazličnejših rastlin, kakor so riž, žito, kumare, tobak, fižol, grah, koruza, glavnata solata, zelena itd. Listnato drevje tudi silno poveča svojo rast, pri limonah in oranžah se poveča višina debla šestkrat. Izredna rast se pojavlja prav tako pri drugih listavcih, v manjši meri pa pri iglavcih.

V Ameriki in v Veliki Britaniji so se pričeli zanimati za glivico Gibberella fujikuroi in njene proizvode šele po letu 1950. Prvi so pričeli s to vrsto poskusov dr. J. E. Mitchel in njegovi sodelavci leta 1950, nato dr. F. H. Stodola in njegovi sodelavci v oddelku za poljedelstvo v raziskovalnem laboratoriju, Peoria, Illinois, ZDA. Tam so po izkušnjah pridobljenih v proizvodnji antibiotikov prvič pridobili iz 600 litrov kulture v tekočini 12 gramov gibberellinske kisline v obliki kristalov. To je bila zadostna količina za preskrbo inštitutov, ki so nadaljevali s poskusi. Sedaj se vrši proizvodnja gibberellinske kisline v velikih količinah industrijsko, kakor proizvodnja penicilina, aureomicina in streptomicina. Po letu 1950 se je pričela prava tekma na industrijskem sektorju v raziskovanju med britanskim podjetjem Imperial Chemical Industries (raziskovalec Brian) in ameriškim podjetjem Merck & Co., Inc. Zadnje je zmagalo s svojim sredstvom za pospeševanje rasti, imenovanim «Gibrel.« Da je Merck zmagal ni zgolj slučaj; kot proizvodnik antibiotikov razpolaga z velikimi izkušnjami v proizvodnji sličnih kultur. Glavni problem kulture glivice Gibberella fujikuroi je namreč čim večja proizvodnja v komercialno uporabnem merilu. Pričakujemo pa lahko, da se bodo v kratkem pojavili na tržišču Gibrelu slični proizvodi.

Gibberelline so v zadnjih letih uporabljali pri škropljenju številnih rastlin. Skoro vse rastline, katere se škropijo z razstopino Gibrela rastejo hitreje in sicer drevje do šestkrat hitreje, povrtnine pa v štirih tednih enkrat do trikrat hitreje. Žetveni donosi se povečajo do 50 odst., če se je škropljenje vršilo v času rasti.

Pri poskusih z 42 vrstami rastlin, med katerimi je bila trava, drevje, pesa, fižol, grah itd., samo tri vrste niso povečale višine stebla in sicer smreke, čebula in gladiola.

Pritlikave vrste graha in žita se po škropljenju z gibberellini razvijejo v normalne rastline. To dejstvo daje sklepati, da normalno visoko žito proizvaja samo gibberellino ali gibberellinom slične snovi.

Gibrel je kalijeva sol gibberellinske kisline, ki je osnovna surovina. Belkast prah «Gibrel» je topljiv v vodi. Uporabljajo ga v neizmerno malih količinah v vodi za škopljenje. Rastline kakor krvomočnica, božje drevce, zrastejo više, postanejo bolj lične in lepše. Zelena je v dveh tednih 50 odst. težja. Paradižniki in kumare postanejo bolj mesnati. Vse naše ideje o rastlinski rasti se bodo morale izpremeniti zaradi novih dognanj. Nekatere se bodo ohranile, druge bodo padle. Izredno zanimivi novi problemi se pojavljajo.

Kako se vrste rastlin in živali razlikujejo v svojih fizioloških funkcijah? Konkretni, smiselni odgovori se lahko pričakujejo iz študijev o regulatorjih rastlinske rasti. Koliko višjih rastlin vsebuje snovi slične gibberellinu? Zanimivo je, da so takšne snovi našli na rakastih tvorbah rastlin. V kakšnih količinah se nahajajo takšne snovi v višjih rastlinah in v katero svrho? To so nova in zanimiva vprašanja.

Ali nam bo novo razumevanje normalne rastlinske rasti pomagalo rešiti problem raka?

Ako si predstavljamo ne glede na omenjena zanimiva vprašanja, da koruzna stebelca zrastejo v 72 urah enkrat više po homeopatski uporabi gibberellinske kisline, kakor neškropljena, da zraste fižol, grah, paradižnik in druga povrtnina v štirih tednih enkrat do trikrat toliko kakor neškropljena, da listnato drevje pospeši do šestkrat svojo rast v primeri z listavci, ki niso bili škropljeni, lahko doumemo, da se nahaja poljedelska in gozdarska proizvodnja pred izrednimi perspektivami, če se ne pojavijo zaradi prehitre rasti še nepoznane posledice.

DR. ALEKSANDER LEONARD

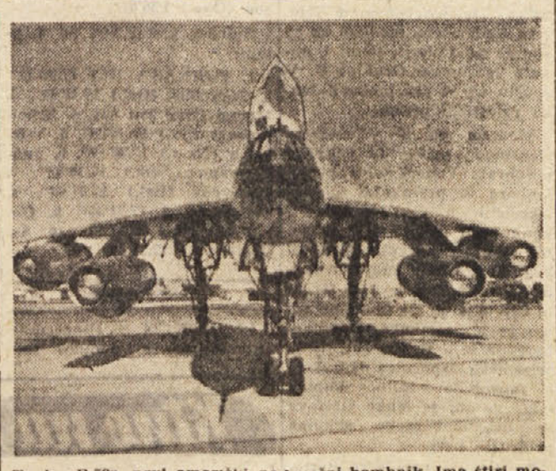

To je «B 58», prvi ameriški nadzvočni bombnik. Ima štiri motorje na reakcijski pogon tipa «J 79», dolg je 29 m, čez krila pa ima 17 m.

NADALJUJE SE RAZPRAVA O «ZAKLADU IZ DONGA»

Križajo se izjave in zanikanja

„Tukaj je prav obratno, kot je bilo v Benetkah; kjer so se priče obrambe milovale, a so bili strogi s pričami obtožbe", je dejal odv. Degli Occhi

Na včerajšnji razpravi pred porotnim sodiščem v Padovi so najprej zaslišali Natala Negrija, ki je obtožen, da je skupno z ing. Pasqualijem (ki se sedaj nahaja v Varšavi) umoril Annamarijo Bianchi, kar naj bi oba storila po nalogu Gorrerija. Obtožba proti obema temelji na tem, kar naj bi «Nerijevi» sestri Alice Canali zaupal Dante Cerrutti, bivši administrator federacije KPI v Comu. Po izjavah Alice Canali, ki jih je ponovila tudi na razpravi preteklo sredo, naj bi Cerrutti slišal, ko je Gorreri ukazal zgoraj omenjenima, naj ugrabita Anno Bianchi in naj jo likvidirata, hkrati pa naj bi bil prisoten, ko sta se vrnila in ko jima je Gorreri dejal, da je treba izstreliti dve krogli, in sicer eno v zatilnik, drugo pa v trebuh, kajti le tako gre truplo na dno.

Obtoženec je najprej izjavil, da je Gorrerija spoznal šele v zaporu, ko so ga zaprli zaradi zasliševanja. Dejal je, da je bil apolitični partizan, in da je prejemal ukaze le od «Lincea» (Cassinellija) in «Mirka» (Bernasconija), glede obtožbe pa je dejal, da je povsem nedolžen. Na vprašanje predsednika sodišča, če je poznal Bianchijevo, tega ne zanika, a zavrne, da bi jo bil ubil. Pravi tudi, da je bila Bianchijeva zaprta zaradi ustrelitve por. Joricka. Pravi, da ne ve kdo mu je ukazal odpeljati Bianchijevo iz Coma, le to ve, da ga je spremljala «Gina» (Nella Caleffi), in da jo je v Tremezzu izročil «Francescu» (obtožencu Pietru Terziju), ki je bil vojni komisar področja, 40 ali 50 dni kasneje, da je čital v časopisu, da je bila ubita. Tako Cassinelli, kakor Bernasconi izključujeta, da bi bila dala podoben ukaz.

Ko so zaslišali Alice Canali, je le-ta potrdila, da je od Cerruttija izvedela, da sta Negri in «Nado» (ing. Ennio Pasquali) sodelovala pri umoru Bianchijeve.

Nato so zaslišali partizanko Giuseppino Panzeri «Chicchi», kurirko 90. brigade, ki naj bi vedela razne podrobnosti v zvezi z izginotjem «Nerija» in «Giannea», a le-ta je najodločneje zanikala, da bi ji bilo kar koli znano s tem v zvezi.

Po krajšem odmoru, ki ga je predsednik odredil zaradi prekinjanja, ki je nastalo med odvetniki v zvezi z neko izjavo med zaslišanjem Giuseppine Panzeri in Mentastija, so zaslišali senatorja Lorenza Spallina v zvezi z izginotjem «zaklada iz Donga». Senator Spallino je bil predstavnik DC v comskem CLN. Izjavlja, da ne more precizirati višine vrednosti, spominja pa se, da se je na sedežu CLN diskutiralo o tem in da je neki partizan, po imenu Venini (ki ga bodo zaslišali), dejal, da so vrednosti deponirali v bankah v Gravedoni, Domasu in Dongu.

Zadnja priča na dopoldanski razpravi je bil Oreste Gementi, ki je pojasnil le nekatere okoliščine v zvezi z usodo 33 milijonov lir, ki jih je Švicar Alojz Hofman izročil «Pedru», in 35 kg zlata, ki sta jih dva ribiča našla 27. aprila na kraju, kjer se Megao izliva v Comska jezero. Že prejšnja preiskava je sicer ugotovila, da so te vrednosti bile dejan-

(Nadaljevanje na 4. strani)

RUDOLF RAKUŠA, SLOVENSKA STENOGRAFIJA

V založbi Državne založbe Slovenije je izšla tretja predelana izdaja Slovenske stenografije, ki jo je napisal Rudolf Rakuša, zaenkrat je izšel prvi del. Poslovno pismo — Osnovni in nadaljevalni tečaj.

Izdaja prvega učbenika reformirana Slovenske stenografije je izšla leta 1946. Avtor je pri razlagi sistemske listine že takrat poudaril, da takrat še ni bilo zaključeno delo na njeni dokončni obliki. Jasno je, da so bila nadaljnja prizadevanja usmerjena predvsem k čim večji poenostavitvi poslovnega pisma, ne da bi pri tem trpela kratkost in jasnost sistema. Dosedanja praktična raba nove stenografije in razne tekme so dokazale, da je njena zmogljivost precejšnja.

Poenostavitve so v glavnem tele: poenostavitev vokalizacije o in u, črtanje nakov za senčni j in vz, zmanjšano število samoznakov, premestitev stalnih okrajšav iz nadaljevalnega tečaja v debatno pismo.

Stenogram s širokim črtancem je delo Julete Kržiča iz Ljubljane, stenogram z ozkim črtancem pa Alojza Duha iz Maribora. Treba je reči, da je delo pisano precej pregledno, črke precej jasne. Knjiga je izšla samo v broširani izdaji.

POSKRBIMO ŽE SEDAJ ZA DOBRO KRMO

Krava pri gobcu molze

Naši kmetovalci se kljub svojemu napredku v govedoreji še vedno dovolj ne zavedajo, kakšnega pomena je živina v kmetijskem gospodarstvu in kaj vse spada v umno ali napredno živinorejo. Število glav — ki pa se je na Tržaškem ozemlju v primeri z nekdanjim znižalo — ne pove dovolj, ker lahko gre za «sedem suhih ali debelih glav». Vprašanje pasme je še nekam povoljno rešeno; še je v splošnem slabo glede hlevov in zdravstvenih pogojev. Ta pomanjkljivost utira pot raznim boleznim, zlasti tuberkulozi. A vsekakor smo na najslabšem s krmo, ki je vendar predpogoj donosne živinoreje.

Vprašanje dobre krme sestavlja pri nas posebno in ze staro poglavje, ki se bo vleklo vse dotlej, dokler se ga ne bomo lotili z večjim razumevanjem, resnostjo in doslednostjo, ali dokler ga ne bomo smatrali za ključ v napredno kmetovanje.

Danes ni več kot je bilo še v polpreteklosti, ko smo n. pr. uživali vsevprek, le da smo napolnili želodec. Vzdrzali smo, zahvaljujoč se zdravi naravni mesanici hrane in zivljenju na zdravem zraku. Življenje se je spremenilo in že računamo, kaj vsebuje ta, kaj ona človeška hrana in že jo vrednotimo po količini hranljivih snovi: po tolšči, beljakovini, vitaminih itd. ter izbiramo čim boljšo hrano.

Ali menite, da je pri živalih, pa naj so katere koli, v tem kaj drugače? Ni in ne more biti. To pa pomeni: slaba hrana (krma) slaba živina, dobra krma lepa živina. Živina je naraven stroj. Stroj pa je treba mazati, sicer odpove. Mazilo pa je odgovarjajoča hrana, to je takšna, kot jo nujno zahteva organizem za normalno delovanje; kot jo torej živina potrebuje za svoj razvoj in obstoj (da se vzdrži) in proizvodnjo.

Naša krma sestoji v glavnem iz sena. Živinorejci iz naprednih dežel krmijo govedo malo drugače kot mi; seno, kisla krma, pesa, močna krmila (n. pr. orehove tropine) sestavljajo krmne obroke. Naša krma bi ne bila tako slaba, če bi imelo seno visjo krmilno vrednost, ali ce bi bilo bolj tečno. A naše seno je na splošno iz manj vrednih trav in celo iz plevelov, ki jih živina odklanja na paši in v jaslih, ker so škodljivi. Napredni gospodarji tega sena ne marajo, čes da ima malo v sebi. Hočejo reči, da ni hranljivo. Rečejo mu tudi, da je vampasta, ker napne trebuh med mršavimi kosmi.

Kvalitetno kmetovanje se ne more več zadovoljiti, kar nam nudi sama narava, v tem primeru senožet in tudi pašnik. Od siromaka nimamo kaj zahtevati. In naše senozeti (pašniki) so sami siromaki. Če pa nam dajo malo in slabo, pripišimo to sebi. Če nicesar ne damo, ne moremo zahtevati več kot to, kar nam da narava.

A tudi sedaj in prav semkaj bi morala poseči umna kmetovalčeva roka, to je takšna, ki ve, kako je treba senožeti (pašniku) streči. Kot smo ze precej preizkusili svoje sposobnosti v vinogradništvu in poljedelstvu ter znamo ceniti krmilno vrednost detelj, tako smo na senožeti popolnoma pozabili. Le redki so razumeli, kaj pomeni urejena travna parcela, kaj pridelek tečne krme, in ti redki gospodarji se ne kesajo žrtev, vloženih v to izboljšanje.

Takšni gospodarji bodo menda tudi letos zadovolini s košnjo in bodo spravili v senike kakovostno krmo, zlasti ker bodo travo pravočasno pokosili. Tako priporočamo tudi vsem drugim kmetovalcem. Merilo za pravočasno kosnjo naj jim bo polno cvetenje večine trav. Če smo zanemarili vse ostalo, kar stopnjuje količino in kakovost sena, prizadevajmo si, da po možnosti izvršimo pravočasno vsaj to opravilo. Tako bomo precej prispevali k izboljšanju in s tem tudi ostalim kmetijskim vejam. To je naša sedanja naloga. V bodoče pa moramo staviti v svoj gospodarski nacrt izboljšanje travnih parcel.

FOTOGRAFSKI KOTIČEK

Kakšen aparat amaterju?

Ko vstopiš v prodajalno s fotografskimi potrebščinami z namenom, da si nabaviš fotoaparat, stojiš pred težkim vprašanjem, za kaj bi se pravzaprav odločil.

Pred stirimi desetletji in tudi pozneje je bila taka izbira lahka, kajti tovarn, ki so izdelovale fotoaparate, je bilo zelo malo, a vse s tako preciznimi izdelki, da si lanko kupil aparat z zaprtimi očmi.

V tem poslednjem času pa se je število izdelovalcev fotoaparatov tako povečalo, da tisti, ki se na to ne razume, res ne ve, komu naj bi zaupal. V takem primeru je začetnik odvisen le od poštenosti prodajalca in nastane vprašanje, do kje sega trgovčevo poštenje.

V splošnem se lahko reče, da je izdelava vseh fotoaparatov brezhibna, in vendar ostaja neizpodbitno dejstvo, da te dobro postreže le tista znamka, ki ima za seboj izkušnjo dolgih in dolgih desetletij.

Za fotoamaterja pride v poštev predvsem cena. Aparat z dobrim objektivom, z veliko odprtino in z najboljšo zaklopko, stoji v ceni visoko in ni ta dostopna za vsak žep. Kdor lahko seže globoko v listnico, naj si le nabavi najboljši aparat, pri začetniku pa, ki ga listnica ne vleče na eno stran, pride v poštev tak aparat, ki ne dosega dobrine najboljšega, a ustreza kljub temu vsem zahtevam. Vprašanje odprtine je stopilo v zadnjem času precej v ozadje, kajti današnji negativni material ni nič manj kot dvajsetkrat bolj občutljiv kakor je bil pred dobrimi tridesetimi leti in zato predstavlja danes srednja odprtina objektiva pri uporabi najbolj občutljivega filma tisto odprtino, ki je najmanj desetkrat večja. Kdaj pa rabi navadni fotoamater eno petstotinko sekunde za osvetlitev, ako se ne ukvarja s športom?

Ponos, da razpolaga fotoamater z objektivom, ki ima velikansko odprtino F 2 ali celo F 1,5, nima nobene podlage, če se amater ne posveča taki vrsti fotografije, ki zahteva največjo odprtino, kar pride v poštev posebno pri portretu z električno lučjo. Koliko pa je amaterjev, ki se poleg majhnih skupin na nedeljskem izletu in tu pa tam koščka pokrajine, resno bavi s portretom?

Zato je priporočljivo za vsakega začetnika, ki si misli nabaviti fotoaparat, da se zaupno obrne do izkusenega fotografa, pa naj bo ta poklicni ali boljši amater, ki mu bo dal dober nasvet in mu prihranil lepe disočake. Posebno pride v poštev nasvet tistega naprednega diletanta, ki je v svojem dolgem udejstvovanju na fotografskem polju imel srečo, da je razpolagal bodisi s svojimi, bodisi z izposojenimi aparati vseh vrst. Le tak lahko da najboljši nasvet, ki se večkrat križa z željami začetnika, a če se upošteva, da nima svetovalec nobenega osebnega interesa, ampak mu je samo na tem, da razširi krog dobrih fotoamaterjev, je na mestu popolno zaupanje.

Čez teden dni bomo govorili o formatu fotografskega aparata, oziroma slike, in na podlagi teh dveh člankov ne bo začetniku težko odločiti se za tak aparat, ki bo njegovemu namenu najbolj ustrezal.

—«»—

ANTI-OSCARJI PODELJENI

Studenti ameriških univerz podele vsako leto po Oscarjih tudi svoje posebne nagrade, ki se imenujejo Anti-Oscarji. Dobe jih filmi in izvajalci, ki so najslabši. Tako je bil letos za najslabši film proglašen film «Anastasia». To je tembolj čudno, ker je Ingrid Bergman prav za vlogo v tem filmu prejela Oscarja. Za najslabšega igralca je bil izbran Gregory Peck, za svojo vlogo v «Mobi Dicku». Kot znano je režiser John Huston že takrat izjavil, da nikdar ne bi za naslovno vlogo vzel tega igralca, pa ga je na zahtevo producentov moral, ker je idol ženske publike. Za najslabšo igralko leta so proglasili Jennifer Jones za njeno vlogo v filmu «Mož v sivem». Verjetno ji je ta vloga prinesla «renome», da je ona povzročila, da je režiser Huston spustil snemanje filma «Zbogom, orožje», pa je bil po poznejših vesteh vzrok v tem, da je producent popolnoma zvodenil antimilitaristično noto Hemingwayevega romana.

DUBROVNIK IN DRUBROVNIŠKE LETNE IGRE V FILMU

Film je v barvah in prikazuje dubrovniške pejsaže, spomenike, vmes, otvoritev iger, detajle z različnih predstav in posamezne kraje, ter prizorišča festivala, vse do atrija v Knežjem dvorcu. Film sta v skupno posnela Avala film in sekcija za televizijo BBC. Na premieri v televiji, je po poročilih časopisov film gledalo okrog 40 milijonov ljudi.

— *Ni Vam treba hiteti, gospod komisar, časa imate na pretek...*

Goriško-beneški dnevnik

Učiteljišče v Sv. Petru Slovenov

Tujec, ki pride v Sv. Peter Slovenov, ne more slutiti, da ima ta kraj, ki je središče Beneške Slovenije enega izmed najbolj moderno urejenih učiteljišč v državi, iz katerega izhajajo letno desetine in desetine učiteljev in učiteljic. Učiteljišče je bilo postavljeno že leta 1872, šest let potem, ko je prišla Beneška Slovenija pod italijansko suverenost. Takrat v teh krajih ni bilo ljudi, ki bi poznali italijanski jezik in zato je bilo za Italijo nujno, da je tu postavila šolo, ki je imela glavno nalogo pripraviti tak učiteljski kader, da bi bil sposoben po končanem šolanju širiti po vaseh Beneške Slovenije italijanski jezik in italijansko kulturo. Ta je bila domačemu prebivalstvu popolnoma tuja, toda novi učitelji niso imeli samo nalogo ljudi poučiti o njej, marveč z njeno pomočjo slovenski narod raznaroditi, ga potujčiti, o čemer pričajo zgodovinska dejstva.

Za takratno učiteljišče, ki je šele nastajalo so se poslužili stare stavbe, ki je stala čisto na koncu vasi in katera danes služi za zavod dijakom, ki niso iz Beneške Slovenije. Novo stavbo, v kateri so danes prostori špetrskega učiteljišča so zgradili v času fašizma leta 1930; fašizem je imelo učiteljišče v tem s slovenskim življem obljudenim krajem ob vzhodni meji. Take stavbe, kakršna je v središču Beneških Slovencev ni niti v Čedadu čeprav bi jo slednje bolj potrebovalo. Iz tega znamenitega učiteljišča je izšlo v sedemdesetih letih obstoja približno 1.500 učiteljev. Dober del novih učnih moči je bil zaposlen po vaseh Beneške Slovenije z nalogo slovenskega otroka ne samo poučiti o italijanskem jeziku, temveč ga predvsem vzgojiti v ljubezni do «Patrie Italie».

Beneški Slovenci v začetku niso nasprotovali, da bi se narod kulturno dvignil, naj si bo to v kateremkoli jeziku, Niti od daleč, tudi zaradi pomanjkanja lastnega pokreta, niso ljudje slutili pravi namen obstoja špetrskega učiteljišča. Trajalo je dolga desetletja, da so se zavedli njegovega pravega poslanstva, da so spregledali podlo igro ljudi, ki so skozi prizmo kulturne misije med narodom začeli med njim širiti sovraštvo, do tega kar je pri otroku in pri odraslemu najlepše in to je ljubezen do materinega jezika. Kmalu je postalo vsem jasno, da so Beneški Slovenci dosegli učiteljiščo samo zato, ker je nacionalistično usmerjenim oblastnikom bilo ono potrebno za njihove politične cilje. Beneška Slovenija je vseskozi zapuščena dežela, o čemer pričajo tudi tisti, ki so na strani vladajočih krogov, za to je bilo učiteljišče nastalo zato, da je vrglo ljudem le pesek v oči o bogastvu in kultiviranosti nove države. Toda zakaj tega Rim ni napravil tudi drugod, recimo v Karniji, kjer je preko 100.000 prebivalcev, pa se vendar Tolmeč ne more ponašati s takim učiteljiščem, kot je v Sv. Petru.

S tem se seveda nočemo izreči proti učiteljišču, proti izobrazbi, ki jo ono širi med mladino. Slovenski človek ljubi vse, kar pomeni izobrazbo in napredek, vendar želi, da bi vse, kar služi temu imelo res samo takšen in ne drugačen namen. Učiteljišče je doseglo v svojem razvoju lepe uspehe tega ne more nihče zanikati. Toda vzgojitelji in vse šolske oblasti so pozabile, kje to učiteljišče stoji, čigavega rodu so otroci, ki prihajajo vanj in kam bodo šli, potem, ko bodo dosegli poklic učitelja, ki je v malih gorskih vaseh Beneške Slovenike še vedno steber, na katerega se oklene vse prebivalstvo. Dajte tej mladini možnost, da se izobrazi tudi v materinem jeziku, brez katerega zanjo ne more biti popolne izobrazbe. Omogočite otrokom slovenske matere, da spoznajo kateremu narodu pripadajo, da spoznajo velike može tudi svojih pradedov in ne samo svojih sodržavljanov. Le tako bo mladi rod lahko ljubil tiste, ki ga vzgajajo, spoštoval državo, v kateri žive in ne bo nikdar izgubil stik z narodom iz katerega osnovno šolstvo v materinem jeziku, toda upamo, da bo tega ni daleč, Sele takrat namreč bo učiteljišče v Sv. Petru dobilo tisti pomen in poslanstvo, ki bi ga moralo imeti vseh 70 let svojega odstoja.

v. d.

Proces, ki je trajal tri dni

Izkoristil je službeno mesto ter si prisvajal tuj denar

Felice Cian Da Rosso bo sedel 2 leti; oprostili so ga obtožbe obrekovanja in goljufije

Ta teden je v goriški javnosti vzbudil veliko zanimanja proces, ki se je vršil na goriškem sodišču proti bivšemu uslužbencu finančne intendance Feliceju Cian Da Rosso roj. v Medunu pri Pordenonu in bivajočemu v Vidmu Ul. Medea 4. Proces je trajal nič manj kakor tri dni, število prič je bilo zelo veliko, med njimi smo zapazili celo glavnega inšpektorja finančnega ministrstva dr. Piccinija.

Obtožnica proti Cian Da Rossu je bila zelo obširna. Bivši javni uslužbenec se je moral zagovarjati da je izkoristil svoje službeno mesto in si izposajal denar, katerega ni vračal ter prejemal tudi darila, za katera ni imel pooblastil.

Dr. Giovanni Provini je pred dvemi leti sprejel v službo na goriško finančno indendanco Cian Da Rossa, ki se je pokazal na novem delovnem mestu kot marljiv in sposoben uslužbenec. Dodeljen je bil oddelku za vojno škodo in se dnevno vozil iz Vidma v Gorico v službo. Kmalu je postal s Provinijem, ki je bil namestnik finančnega intendanta v Gorici, dober prijatelj, ter mu je marsikdaj storil kakšno manjšo uslugo. Vse je potekalo v redu, dokler niso uslužbenci finančne intendance izvedeli za nekatere nepravilnosti, ki so bile storjene v teku septembra-oktobra meseca na podeželju. Tako so v Manzanu ugotovili, da je mesar Braidotti izročil vsoto 170.000 lir Cian Da Rossi, ki je izjavil, da bo poskrbel, da mesar ne bo plačal kazni, ki je bila dosti večja (kazen zaradi neplačanja IGE). S prejetim denarjem naj bi uslužbenec intendance kupil zlato uro dr. Proviniju in vse bi ostalo po starem. To je bila le ena izmed številnih nepoštenih dejanj, katere je izvršil Cian Da Rosso, ki si je pri svojem umazanem delu celo izposodil ime prijatelja dr Provinija. Da bi se izognil sodnem postopku, ki mu je pretil, je Cian Da Rosso celo prijavil dr. Provinija višjim organom z obtožbo, da si prisvaja denar ljudi, ki so imeli opravka z finančno intendanco. Skušal je vreči s sebe vse kar je storil, toda na sodišču se je kmalu izkazalo, da mož laže, zato se je začel izgovarjati, da je na primer sprejel denar od mesarja iz Manzana, vendar ga je nameraval izročiti intendanci.

Državni tožilec Marsi je zahteval za Cian Da Rossa 6 let in 4 mesece zapora, toda sodišče, ki je zasedalo dolgo uro, je obsodilo Cian Da Rossa na dve leti zapora in plačilo 50.000 lir, ker je na nepošten način sprejemal tuji denar, oprostilo pa ga je obtožbe goljufije in obrekovanja.

Preds. sodišča dr. Suich, državni pravdnik Marsi, zapisnikar Zumin.

Križajo se izjave in zanikanja

(Nadaljevanje s 3. strani)

sko izročene deželnemu poveljstvu garibaldinskih čet, ki jih je uporabilo za vzdrževanje enot. Glede vrednot in vrednosti, ki so bile zaplenjene Mussolinijevi koloni pa Gementi ni vedel povedati ničesar. Tudi glede «Nerijeve» smrti je izjavil, da ne ve nič. Glede Mussolinijevih dokumentov pa je izjavil, da mu je carinski brigadir Carlo Scappin, ki je takrat pripadal partizanskim enotam izročil 16. maja 1945 aktovko s temi dokumenti. Na poveljstvu so pregledali te akte, ne da bi našli kakršen koli zanimiv material. Če pa so bili vmes važni dokumenti, jih je moral nekdo prej odstraniti, ker so aktovke šele skozi več rok in več krajev. Končno je Gementi izjavil, da med akti ni bilo dokumenta naslovljenega na Humberta Savojskega, kajti ta dokument je Scappin izročil princu samemu.

Prača Gementi je na popoldanski razpravi potrdil, da je spoznal inž. Pasqualija, toda šele po osvoboditvi. Pač pa se spominja o njem, kako je na zvijačen način zaplenil kamion poln orožja. Glede partizanskega poročnika «Joricka» je čejal, da je bil dvoličen. Ni pa mogel povedati, če je bil «Joricka takrat, ko je «Neri» pobegnil, že likvidiran. Pojasnil je nadalje okoliščine, ko so ga fašisti aretirali. Priča je nazadnje opozoril sodišče na delovanje komisije, ki je po osvoboditvi reševala prošnje za priznanje partizanstva. V komisiji so bili Bellini delle Stelle, «Lazzaro», Moretti. Reševanje prošenj je komisija zavlačevala do leta 1947, ker so čakali na razciščenje vprašanja zaklada. Priča je zvedel, da je bil Moretti proti «Pedru».

Živahno je bilo pričevanje Serravalleja, ki je moral odbijati očitke «Nerijeve» matere, Maćdalene Canali, v zvezi z obsodbo njenega sina. Serravalle je trdil, da Canalijeve ni nikdaj prej videl, a Canalijeva je vztrajala pri svojem. Nato je sodišče, da bi dognalo resnico, hotelo ugotoviti z raznimi podrobnimi vprašanji razna dejstva. Pri tem pa je nastal drugi incident, ko je odv. posl. Rosini opozoril svojega varovanca Serravalleja, naj pazi, če govori resnico. Predsednik je takoj nastopil, češ da je to žalitev sodišča in da bi ga dal aretirati, če ne bi bil poslanec. Nastala je precej burna debata med odvetniki in sodniki in odv. posl. Degli Occhi je dejal, da ni bilo Rosinijevo čejanje nič hudega ter da je stavil le neko opombo. Obenem pa je očital odv. Luzzaniju, ki je monarhistični poslanec, da je precej natančen, ko gre za razne izraze. «Tukaj se dogaja prav nasprotno kot v Benetkah: tam so se milovale priče obrambe, a so bili strogi s pričami obtožbe, medtem pa se v bližnji Padovi, seveda v dobri veri, dogaja prav narobe.»

Na koncu so bile zaslišane še nekatere priče, ki pa niso v ničemer dale kakih bistveno novih pojasnil.

Na prihodnji razpravi bodo zaslišali dr. Rubina.

S tem je bilo včerajšnje zaslišanje končano.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

V treh prizadetih občinah izterjevanje davkov odloženo

Odredba finančnega ministrstva velja tudi za Ceglo in Plešivo Kaj pa drugi kraji? - Potrebno bi bilo črtati vsaj del davkov

Finančna intendanca iz Gorice je javila, da je finančno ministrstvo v Rimu odredilo, da se v tistih krajih, kjer sta slana in mraz uničila nad 50 odštotkov predvidenih pridelkov, začasno odloži izterjevanje zemljiških in kmečkih dohodninskih davkov. V goriški pokrajini bodo te odredbe deležni kmetje v občini Kopriva, Moša, Dolenje in v dveh krajih krminske občine in sicer v Plešivem in Ceglem. Davke, ki bodo sedaj odloženi, bodo začeli izterjevati v oktobru.

To vest bodo kmetje omenjenih krajev in občin sprejeli z zadovoljstvom, toda mnenja smo, da bi finančno ministrstvo bolje priskočilo na pomoč, če bi črtalo nekatera davčna bremena kmetov, ki jih je slabo vreme tako hudo prizadelo.

Poleg tega pa z omenjeno uredbo niso vpoštevali tistih številnih kmetov v števerjanski, goriški, doberdobski in sovodenjski občini, ki sta jim slana ,predvsem pa mraz uničila skoraj ves pridelek. O tem se bodo morale pozanimati dotične občine, katerim je prav gotovo že znano število prizadetih kmetov in višina škode, katero so utrpeli v preteklem maju.

Tudi predstavniki goriške federacije PSI na obisku v Sloveniji

Danes in jutri se bo v Ljubljani mudila 21. članska delegacija PSI, v kateri bodo predstavniki socialističnih federacij iz Vidma, Trsta, Gorice in Pordenona. V Ljubljani bodo imeli Nennijevi socialisti razgovori z predstavniki slovenskih političnih forumov in se bodo seznanili z najnovejšim razvojem komun in delavskih svetov sosedne republike.

Goriško federacijo PSI bodo zastopali Semola iz Tržiča, gospa Boscarol, prav tako iz Tržiča, učitelj Ceglie iz Gradiške in pa Karlo Cernic

Jutri v Gorici kongres PSDI

Jutri 16. junija se bo v Gorici vršil pokrajinski kongres PSDI, ki bo izvolil tudi novo pokrajinsko vodstvo. Pred dnevi je bil tudi občni zbor stranke v Ronkah, kjer so za novega tajnika tamkajšnje sekcije izvolili občinskega svetovalca Roberta Soranzia.

* * *

Pokrajinski kongres PSDI za videmsko pokrajino bo 7. julija.

Nagradni natečaj «Primorskih novic»

Uredništvo «Primorskih novic» iz Nove Gorice je razpisalo nagradni natečaj, za literarne prispevke, ki naj bi obravnavali dogodke iz sodobnega življenja in narodno osvobodilne borbe. Za tri najboljše prispevke so določene denarne nagrade po pet, tri in dva tisoč dinarjev.

IZ ČEDADA

Štiriletni otrok padel s podstrešja

Predvčerajšnjim se je v Čedadu v družini Monutti pripetila zelo huda nesreča: hudo je se ponesrečil komaj 4-letni Ladislav, ki je po kosilu pobegnil staršem in se šel igrat na podstrešje.

Med igro je deček opazil, da je skošila iz poda deska, hotel jo je popraviti pa jo pri tem stopil v prazno in padel štiri metre globoko v spodnjo sobo. Na otrokov krik so priteli starši, toda nesrečnega Ladislava so našli že nezavestnega. V bolnišnici, kamor so ga takoj odpeljali so mu ugotovili zlom lobanje, ter je njegovo zdravstveno stanje zelo resno.

Neroden padec starke

Predsinočnjim je 85-letna Josipina Brosalin nerodno padla v svojem stanovanju v Ul. I. Nievo 23. Ker ni takoj občutila bolečin, ni poklicala zdravnika, toda včeraj se je stanje poslabšalo in so jo morali odpeljati v bolnišnico, ker si je pri padcu zlomila levo nogo. Glede na njeno starost in hudo poškodbo se zdravniki niso izjasnili, če in kdaj bo ozdravela.

* * *

Ko je včeraj dopoldne 58-letna Ana Fornasari iz Ul. Lunga 8 šla na obisk k sosedi, se je zagnal proti njej hud pes in jo ugriznil v desno nogo. Žensko so z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč, nakar je lahko odšla domov.

Stoletnica osnovne šole v Solkanu

Pripravljalni odbor za proslavo stoletnice osnove šole v Solkanu vabi vse učitelje, ki so pučevali na tej šoli, na slavnostno zborovanje, ki bo 23. junija ob 9. uri v dvorani Mestnega gledališča Nova Gorica v Solkanu.

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Soranzo, Korzo Verdi 1, tel. 26-78.

— KINO —

CORSO. 17.00: «Oklahoma» film, ki traja 3 ure, v cinemascopu in v barvah.

VERDI. 17.15: «Tam gori me nekdo ljubi», Pierangeli, P. Newman, v metroscopu.

VITTORIA. 17.15: «Čarovnica», M. Vlady. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

CENTRALE. 17.30: «Huk, krik, ki ubije», G. Montgomery, M. Freeman

MODERNO. 17.00: «Tam, tam, Majumbe», v barvan.

Športni dnevnik

Italijansko nogometno prvenstvo

Triestina ali Atalanta? Za oba ne bo prostora!

Če Triestina zmaga je brezpogojno rešena - Možnost dodatnega turnirja v dvoje ali celo v troje

Prišli smo torej do zadnje postaje italijanskega nogometnega prvenstva. Pot je bila dolga in naporna, za nekoga bolj, za nekoga manj. Vsi seveda niso mogli postati prvaki kakor tudi ne vsi zadnji. Razvrstitev posameznih enajstoric je pač odraz njih sposobnosti, do neke mere tudi sreče in morda celo zgolj slučaja. Toda o vsem tem bomo laže govorili po jutrišnjem zaključnem kolu, sedaj pa raje poglejmo — zadnjikrat — kaj nam nudi jutrišnji program.

Naključje je privedlo do tega, da je med tistimi, ki so v ospredju zanimanja ,zai tudi Triestina. Pravimo žal, saj gre za njeno rešitev ali izpad. Za tržaško nogometno občinstvo to sicer ni nobena posebnost, saj se Triestina že sedem let rešuje ..a zadnji bilki, toda njen položaj morda še nikoli ni bil tako kritičen kot ravno letos in to kljub temu, da je začetek tako dobro obetal. K tako kritičnem položaju prispeva v prvi vrsti dejstvo, da se bo morala tržaška enajstorica jutri reševati proti Atalanti, ki je istočasno z njo poleg Genoe najresnejši kandidat za izpad v B-ligo iz katere je povratek v razred najboljših tako izredno težaven.

Kakšen je pravzaprav dejanski položaj? Genoa, ki ima točko manj kot Triestina in Atalanta, se bo jutri srečala na svojem igrišču z Napolijem in najbolj logična predvidevanja so popolnoma v njeno korist. Z zmago se bo Genoa povzpela na kvoto 30, ki bi pomenila zanjo avtomatično rešitev, če se srečanje med Triestino in Atalanto konča z zmago ene od obeh enajstoric, ki sta trenutno na kvoti 29. V primeru, da zmaga Triestina bo izpadla Atalanta, ki bo ostala na kvoti 29. če pa zmaga Atalanta, potem izpade Triestina (vedno seveda s pogojem, da Genoa premaga Napoli). Avtomatično rešitev za Triestino in Atalanto pa bi seveda pomenil poraz Genoe proti Napoliju, vendar je po našem mnenju ta možnost le teoretična.

So pa se druge možnosti. Če na primer Geona doseze proti Napoliju neodločen rezultat gre na kvoto 29, na kateri bi ostala tudi poražena enajstorica v Trstu, kar bi imelo za posledico, da bi Geona in poraženec v Trstu morala medseboj igrati dodatni odločilni turnir. Lahko pa se tudi zgodi, da Genoa zmaga, Triestina in Atalanta pa se razideta z neodločenim rezultatom. V tem primeru bi bile vse tri enajstorice na kvoti 30 in potreben bi bil seveda odločilni turnir med vsemi tremi mostvi.

Važnost jutrišnjega dvoboja v Trstu je zato očitna in nobenega dvoma ne more biti, da bomo prisostvovali tekmi, v kateri oba nasprotnika ne bosta štedila s svojimi močmi. Če bo ta tekma tudi lepa, je seveda drugo vprašanje, dejstvo pa je, da bodo imeli na njej veliko besedo živci in laže bo tistemu, ki bo imel močnejše.

Triestina gre v boro s predpostjo terena, kar je sicer mnogo, vendar še ne vse. Vedeti je treba namreč, da je Atalanta v zadnjih treh tekmah odpravila tri krepke nasprotnike in sicer najprej Fiorentino z 1:0, nato Inter s 2:1 in končno Romo s 4:1, medtem ko je Triestina v istem času premagala samo Spal z 2:0, izgubila pa proti Palermu z 2:1 in proti Juventusu s 4:3. Iz tega bi lahko sklepali, da Atalanta raste v formi, Triestina pa pada, vendar je treba upoštevati tudi dejstvo, da je imela Triestina nasprotnike, ki so se sami borili za rešitev, medtem ko so bili Atalantini nasprotniki ravno tedaj v krizi.

Toda naj bo ze tako ali drugače, jutri se postavlja pred tržaško enajstorico kot edini imperativ — zmaga. Ceprav bo Pasinati določil dokončno formacijo šele neposredno pred tekmo, je vendarle zelo verjetno, da bo ta ista kot na zadnjih dveh tekmah, se pravi: Bandini; Belloni, Brunazzi; Petagna, Ferrario, Tulissi; Olivieri, Szoke, Cazzaniga, Mazzero, Petris. Ni pa izključeno, da bo končno le nastopil na mestu srednjega napadalca Brighenti, ki je tudi včeraj treniral na stadionu.

Ostala srečanja, razen že omenjeno med Genoo in Napolijem, niso prav nič važna za končno lestvico in je zato mogoče predvidevati, da bodo v večini primerov požele zmage domače enajstorice, ze zaradi dobrega slovesa z občinstvom.

Naša prognoza

Fiorentina-Juventus	1
Genoa-Napoli	1
Inter-Sampdoria	1 x
L. R. Vicenza-Milan	1
Palermo-Lazio	1 2 x
Roma-Bologna	1
Spal-Padova	1
Torino-Udinese	1 x 2
Triestina-Atalanta	1 x
Modena-Catania	2 x
Pro Patria-Messina	1
Livorno-Pavia	1
Siracusa-Mestrina	1 x
Bari-Venezia	1 x
Reggina-Cremonese	1

NOGOMET

Horvat k Padovi?

ZAGREB, 14. — Po vesteh iz dobro obveščenih krogov, naj bi član Dinama in do nedavna član jugoslovanske nogometne reprezentance, znani srednji krilec Ivica Horvat, v prihodnji sezoni bil angažiran pri Padovi. Horvat, ki se je že nekaj dni mudil v Italiji, se je včeraj pridružil svojim klubskim kolegom na poti v Južno Ameriko. z

Tenis v Benetkah

Posamezniki: Candy (Avstralija) - Pirro 5:2, 7:5, 4:5, odstop. Pietrangeli - Licis (Polj.) 6:2, 6:3, Rose (Avstral.) - Ebner 8:6, 6:0, Gibson (Avstral.) - Contreras (Meh.) 6:3, 6:0, Llamas (Meh.) - Stewart (ZDA) 1:6, 6:1, 6:1, Skonecki (Polj.) - Sirola 2:6, 6:2, 6:0, Candy (Avstral.) - Reyes (Meh.) 6:1, 6:2, Woodcock (Avstral.) - Patty (ZDA) 2:6, 7:5, 6:2.

«Targhe Volpi»: Italija III. (Pirro, Jacobini) - Italija II. (Bergamo, Fachini) 4:6, 6:1, 12:10, 6:2, Italija I. (Pietrangeli, Sirola) - Francija (Molinari, Viron) 6:1, 3:6, 6:4, 9:7, Avstralija I. (Rose, Candy) - Italija IV. (Merlo, Maggi) 6:0, 10:8, 6:0, Mehika II. (Reyes, Palafox) - ZDA (Patty, Stewart) 8:6, 4:6, 4:6, 7:7 prek.

Po 3. etapi kolesarske dirke po Švici

Gaggero zmagovalec etape Fornara prevzel vodstvo

Spuščena železniška zapornica zaustavila vodilno skupino za 5'

LA CHAUX DE FONDS, 14. - V tretji etapi kolesarske dirke po Švici Basel - La Chaux de Fonds, dolgi 196 km, so italijanski dirkači dosegli dvojni uspeh: Stefano Gaggero je zmagal v etapi, Fornara pa se je povzpel na prvo mesto v splošni klasifikaciji. Fornarova zmaga bi lahko bila se večja, če ne bi spuščene železniške zapornice na polovici proge zaustavile skupino dirkačev, med katerimi je bil tudi Fornara in ki so imeli že znatno večjo prednost pred ostalimi.

V Baselu je startalo vsega le 58 dirkačev, ker je moral Fabbri odstopiti. Prvih 47 km so prevozili skupaj nato pa so na vzponu na 1029 m visoki prelaz Passwang začeli zaostajati hitrostni vozači medtem ko so hribovski potegnili naprej. Cilj na vrhu je prvi dosegel Švicar Holenweger pred Nemcem Reinerckom, medtem ko so skoraj vsi favoriti imeli 1 minuto zaostanka, Graf pa 2'. V spustu so se zaostankarji lahko pridružili prvim.

Medtem pa je v mestecu Oensingen prišlo do velikega preobrata. Vodeči Švicar Schellenberg je preluknjal kar so izkoristili njegovi najresnejši konkurenti in si kmalu pridobili skoraj 2' naskoka. Med pobeglimi sta bila tudi Fornara in Geminiani, ni pa bilo Grafa in Clericija, ki sta imela pri 90. km že 3' zaostanka. Schellenberg pa celo 7'. Pri Bienne je železniška zapornica skoraj za 5' zaustavila vodilno skupino tako, da sta se lahko Grafova in Schellenbergova skupina pridružili prvi.

Po dvigu zapornic so startali vsi dirkači istočasno ne glede na izgubljeni čas prve skupine in že se je zdelo, da bodo na cilj privozili vsi v skupini, ko so v Insu sprožili ofenzivo Gaggero, Declerq, Bolzan in Chaussabel, vendar je kmalu ostal sam Gaggero. 5 km pred ciljem je poskusil srečo tudi Fornara skupno s Friedrichom, Sorgeloosom, Moresijem in Juenkermanom. Uspeh ni izostal. Gaggero je sicer zmagal z znatno prednostjo, toda Fornara je oblekel roza majico.

Vrstni red na cilju 3. etape Basel - Le Caux de Fonds (196 km):

1. GAGGERO (It.) 5.35'53", s povprečno hitrostjo 34.950 km na uro, 2. Friedrich (Nem.) 5.35'54", 3. Sorgeloos (Bel.), 4. Fornara (It.), 5. Junkermann (Nem.) 6. Moresi (Svica), vsi s časom Friedricha, 7. Clerici (Svica) 5.36'53", 8. Christian (Avstrija) 5.37'42", 9. Traxel (Švica) 5.37'56", 10. Geminiani (Fr.) isti čas, 11. Schellenberg (Svica), isti čas, 12. Lampert (Liechtenstein) 5.38'03", 13. Favre (Svica) 5.38'05", 14. Couvreur (Bel.), 15. Declerq (Bel.), 16. Graeser (Svica), 17. Wuest (Sv.), vsi s časom Favra, 18. Bolzan (Luks.) 5.38'15", 19. Reinecke (Svica) 5.38'44". 20. Olson (Dan.) 5.39'07".

Splošni vrstni red po 3. etapi:

1. FORNARA (It.) 17.28'33" 2. Sorgeloos (Bel.) 17.29'54", 3. Moresi (Sv.) isti čas, 4. Schellenberg (Sv.) 17.30'06", 5. Friedrich (Nem.) 17.30'17", 6. Junkermann (Nem.) 17.30'32", 7. Couvreur (Bel.) 17.31'04", 8. Traxel (Sv.) 17.31'35", 9. Geminiani (Fr.) 17.31'57" 10. Assirelli (It.) 17.33'48".

NOGOMET

LONDON, 14. — Predsednik «Rome» naj bi ponudil 5000 šterlingov letnih prejemkov trenerju angleškega kluba «Orient» iz Leytona Alecu Stocku, če se preseli v Italijo. Predsednik «Orienta» je izjavil, da nima nič proti temu, da se Stock preseli v talijo, čeprav bi to pomenilo za njegov klub veliko izgubo.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 15. t. m. ob 20,30 uri barvni Metro film:

«Stekleni čevljček»

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 15. t. m. ob 20. uri barvni Columbia film:

«Upor na ladji Caine»

Kino na Opčinah

predvaja danes 15. junija z začetkom ob 18. uri barvni film Tecnicolor Vistavision

«Rešilne čolne v morje»

Igrajo: JEFF CHANDLER, GEORGE NADER, JULIE ADAM

LARRY MADISON — 6.

«Zdaj pa pojdi spat, dečko! Ne motaj se mi več pod nogami! Nocoj si odnesel še zdravo kožo, ali drugič se utegne primeriti, da bom slabe volje. Preden spregovoriš s kakšno gospodično, jo vselej vprašaj, če pri tem morda ne zahajaš v mojo interesno sfero. Tako se boš lahko izognil številnim nevšečnostim».

Obrnem ga proti izhodu in mu z lahnim sunkom pomagam oditi. Obrne se, kakor bi hotel še kaj reči, a se premisli in odide. Na srečo je bar prazen, tu sem jaz, Ljerka in pri mizici v temnem kotu še neka oseba. A tisti kot ni tako temen, da je ne bi mogel spoznati. Povem vam, da bi bil Anglež veliko ceneje opravil, da ni bilo v baru tiste osebe.

Ljerka je gledala in mirno srebala svojo barvano pijačo. Na koncu se mi nasmehne, kakor se zna najprikupneje nasmehniti.

«Sijajni ste bili, šef! Ustvarili ste mi občutek, da sem kakor srednjeveška dama, za katero se moški bijejo v dvobojih.»

«Dobro, punčka! Toda nikar ne sanjaj nocoj o meni kot princu iz devete dežele!»

Barski natakar ima kar svetle oči od zadrževanega zadovoljstva.

«Ej, prijatelj,» se obrnem k njemu, «zmešaj mi whisky in dodaj precej ledu.»

Pripravi ga v rekordnem času in ga postavi predme z nekakšnim poklonom.

«Če gospod dovoli, ponudim tega jaz.»

«Velja! Na zdravje polkovniku ... tedaj!»

Ravno hočem vprašati Ljerko, kam bi rada šla večerjat, ko opazim, da je namrščila čelo in da mi gleda preko ramen. Obrnem se. Oseba, ki je sedela v temnem kotu, je vstala in je stopila k nama. Da je tu Susan Brewster, gotovo ne more biti po volji Ljerki.

«O, gospa Brewster!» pravim, kakor da bi jo zagledal šele zdaj, «kako je z vami? Poznate mojo tajnico gospodično Harrow?»

Obe ženski si stisneta roki in se bliskoma, a natanko ogledata druga drugo. To je že veliko, da se ne ozmerjata in da si moreta nasmehniti, čeprav ne preveč vneto.

5.

Tisti večer sem moral ravnati zelo spretno, da se mi obe ženski nista sklali. Povabil sem namrec Brewsterjevo, naj se nama pridruži in to je Ljerko navedlo, da je bila zahrbtna v besedah in v dejanjih. Toda moral sem. Nisem hotel le sam opazovati lepo pridelovalko bombaža, pač pa sem želel, da tudi ona opazuje mene kolikor mogoče natanko in da po takem opazovanju spozna, da o meni prav ničesar ne ve.

Pol je bila ura čez polnoč, ko sem spremljal Brewsterjevo v njen hotel.

Tudi tu si izmenjava iskreče nasmehe in si stisneva roke.

«Torej drži, da me obiščete na mojih plantažah ob kakšnem prihodnjem week-endu. Obljubili ste!»

«Seveda prideva,» pravi Ljerka.

Da povem resnico, je Susan ves večer pritiskala name s to zadevo, a Ljerko ni niti poskušala vsteti v povabilo.

«Zelo me bo veselilo,» odgovori smehljaje na Ljerkino zagotovilo. Ne pove pa, kaj jo bo lahko zelo veselilo.

Ona gre v hotel, midva z Ljerko pa zasedeva moj avto. Ljerka se stisne v svoj kot in gleda skozi okence.

«Kaj je punčka,» vprašam, ne da bi odtegnil oči od ceste.

«To je, da mi je ta ženska pokvarila večer. Kako vam je prišlo na misel, da ste jo povabili?»

«Naša klientinja je».

«Kaj zato? Če bi morale vse klientinje posegati v vaše zasebno življenje, mislim, da bi se jih grozno naveličali».

Od srca se nasmejem njenemu govorjenju in jo vprašam, če morda ni ljubosumna.

«Ljubosumna na vas? Lepo! Vidim, da me ne poznate. Toda, ko se vrine kakšna ženska in se tako nesramno vtika v vse kakor tale Susan, mi gre pa že na živce. To je!»

«Veš, kaj napraviva? Zdaj te bom pospremil domov in ti me boš povabila na whisky. Tako bova zelo zabavno zaključila nocojšnji večer, boš videla.»

«Kaj mislite s tem: zelo zabavno?»

«Vse mogoče. Odvisno je pač od tega, kaj nama bo po volji».

«Morda si že lahko mislim, kako se bo končalo?» pravi z nagajivim nasmeškom.

Dospela sva in ustavim. Obrnem se k njej in se spačem.

«Odloči se, punčka! Lahko grem tudi v hotel k Brewsterjevi».

Da bi podkrepil svoje besede, pogledam na uro. Sam pri sebi si mislim, da to navsezadnje ne bi bilo tako napačno.

Ljerka se že pripravlja za protinapad.

«Potem pa dobro, gentleman, pojdiva gor! Če se vam bo zjutraj vse vrtelo v glavi, ko boste odhajali, se nikar ne pritožujte. Sami ste me izzvali».

«Zjutraj?» vprašam in se smejem, ko zapiram avto.

«Seveda!» pravi ona in odpira hišna vrata.

Ko prižge luč doda:

«Morda ne boste z menoj samo zaradi whiskyja, kaj? Vsaj tako ste mi dali razumeti».

Ljerkin dom je pravi biser udobja. Hkrati pa kaže vihrav značaj svoje lastnice. Pri vsem tem pa umetniški okus čisto nič ne trpi. Čeprav je tu pa tam kaj malo kričavega, kakor na primer neka abstraktična slika v belem okviru, ki je na las podobna cvrtju s paradižniki na snegu. V celoti je prostorček zelo domačnosten in prijazen. Velik divan in zraven majhen naslanjač, nizka mizica, radiogramofon, ki po vsem videzu skriva v svojem trebuhu dobro založen barček.

Skozi na pol odprta vrata se vidi v spalnico. Skrivši pokukam noter. Ljerka pripravlja pijačo, to opazi in se nasmehne.

Nato mi prinese poln kozarec in sede k meni.

«Vam ugaja?» me vpraša in pogleda naokoli.

«Da. Zelo piten je».

«Glej ga, no! Govorila sem o stanovanju».

«A tako! Da, da. Ravno sem primerjal plačo, ki jo vam dajem in sem računal, kako izhajate».

«Če ste izračunali, da ne zadostuje, ne preostane drugo, kakor da jo povišate».

«Punčka, ali misliš, da res zaslužiš?»

«No, ja. Kot tajnica morda ne».

Ko ji denem roko okoli pasu, pravi: «Čakajte trenutek! To je moja najlepša obleka in ne bi hotela, da mi jo zmečkate».

Vstane in teče v spalnico. Kmalu se vrne.

Opravljena je tako, da bi vsakogar precej minilo kolcanje, pa če bi bilo še tako hudo.

Namesto večerne obleke ima na sebi nekaj prosojnega vodeno zelene barve, kot sapica in vse obšito s temnejšimi čipkami. Prepasa se, da bi bilo kolikor mogoče spodobno, pa vse zaman. Brž ko sede, vidim, kako je vse zaman. Ni samo to, da se odpira na vseh straneh in da se vidijo skozenj vsi mogoči anatomski deli, zdaj še to opazim, da je popolnoma prosojno.

«Glej jo punčko! Ti si pa res mojstrovina! V oblak si se zavila».

«Srčkano, kaj?» vpraša in podvije noge podse. Ravnotežje si pa naredi na zelo preprost način: osloni se name.

Popijem whisky in postavim kozarec na tla.

Ljerko objamem okoli pasu, ona pa mi ponudi ustnice. Ponudbo sprejmem in zadeva traja dobro minuto. Potem se spustiva in ona vzdihne.

«Veste, šef, vedela sem, da tako poljubujete. Vi ste pravi tip».

«Tip česa?»

(Nadaljevanje sledi)